

Gazeta Politechniki

(71)

listopad 1999

Pismo pracowników i studentów Politechniki Rzeszowskiej

Od Redakcji – s. 2

Inauguracja roku akademickiego 1999/2000 -
wystąpienie inauguracyjne JM Rektora – s. 4,5

Z obrad Senatu – s. 7

Jubileusz "Połonin" – s. 11

Sprawozdanie z realizacji grantów KBN – s. 12

Info Kurier Samorządu Studentów -
O kredytach dla studentów od A do Z – s. 20,21

Studenckiego Zespołu Pieśni i Tańca PRZ

Od Redakcji

"Gazeta Politechniki", jako kontynuatorka skromnie wydawanych od 1988 r. "Wiadomości Rektorskich", na stałe już zagościła w życiu naszej uczelni. Od chwili jej narodzin, kiedy to ówczesny rektor prof. zw. dr inż. Kazimierz E. Oczko powierzył mi funkcję sekretarza redakcji, mija prawie sześć lat. Przez wszystkie te lata była i jest kroniką wydarzeń uczelni (choć z taką trudnością zdobywaliśmy materiały), starała się integrować społeczność PRz, inicjowała i organizowała tak znane już "Wieczory Kolęd".

Nie jest przesadą, że pismo uczelniane odgrywa ważną rolę, nie tylko informacyjną. Dostrzega to coraz więcej szkół wyższych, co znajduje wyraz w rosnącej liczbie wydawanych czasopism. Od chwili pierwszego, zorganizowanego w 1993 r. przez Uniwersytet Gdański, spotkania redaktorów gazet akademickich, kiedy to bardzo niewiele uczelni szczyliło się własnym czasopismem (PRz miała już wtedy "WR"), do dziś funkcjonuje ich już kilkadziesiąt.

Politechnika Rzeszowska była wśród pionierów i do dziś jest w Rzeszowie jedyną uczelnią akademicką, mającą swoje czasopismo.

Choć z różnym powodzeniem była przyjmowana wśród Czytelników, to coraz bardziej starała się "GP" zaistnieć nie tylko w uczelni, ale i poza nią. I nie tylko zmianą szaty graficznej. Poddawana "obróbce" Czytelników, starała się sprostać wszystkim Ich wymaganiom i choć powoli ewoluowała, to staraliśmy się ją tworzyć w myśl maksymy "buduj mimo wszystko".

Z różnym jednakże powodzeniem. Pełnienie funkcji sekretarza redakcji obydwu wspomnianych czasopism pozwoliło mi zauważyć, iż były wydziały przez cały ten czas widoczne na jej łamach i takie, których jakby nie było.

Charakterystyczną cechą każdego zespołu redakcyjnego są jego zmiany ilościowe i jakościowe. Zrezygnował z pracy redakcyjnej prof. Jan Sieniawski pełniący w poprzedniej kadencji funkcję redaktora naczelnego, zaś dziekani niektórych wydziałów desygnowali nowych rzeczników wydziałowych do współpracy z "GP".

Dziś u progu nowej kadencji i w przededniu jubileuszu 50-lecia PRz niewątpliwie nam wszystkim leży na sercu kreowanie - także na łamach "GP" - jak najlepszego wizerunku uczelni, nie tylko we własnym środowisku. Uczelnia rozwija się dynamicznie zarówno pod względem liczby kształconych studentów, jak i rozwoju kadrowego.

Istnieje niewątpliwie bardzo wiele szpalt do zapelnienia, jeśli tylko Państwo wyrażą takie życzenie. Serdecznie zapraszam na łamy także indywidualnych autorów tekstów.

Chciałabym również bardzo pięknie podziękować za współpracę wszystkim Państwu, z którymi pracowałam przy tworzeniu kolejnych numerów "GP" w poprzedniej kadencji. Szczególne słowa serdecznych podziękowań kieruję do pana profesora Jana Sieniawskiego - za wspólną troskę o poziom merytoryczny i edytorski "Gazety Politechniki".

Wyrażam przekonanie, że nowy Zespół Redakcyjny doloży wielu starań, aby nasze wspólne czasopismo stawało się coraz bardziej interesujące i zdobywało coraz więcej Czytelników, czego Gazecie serdecznie życzę.

Z życzeniami przyjemnej lektury

Marta Olejnik
Redaktor Naczelny

Nowe uprawnienia

Centralna Komisja ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych, na podstawie art. 4 ustawy z dnia 12 września 1999 r. o tytule naukowym i stopniach naukowych, przyznała 27 września 1999 r.:

Wydziałowi Chemicznemu Politechniki Rzeszowskiej uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk chemicznych w dyscyplinie "technologia chemiczna",

Wydziałowi Elektrycznemu Politechniki Rzeszowskiej uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora nauk technicznych w dyscyplinie "elektrotechnika".

Tak więc cztery z pięciu wydziałów Politechniki Rzeszowskiej mają prawo nadawania stopni doktorskich. Być może w niedługim czasie na łamach "GP" będziemy mieć przyjemność poinformować o nowych uprawnieniach WBMiL.

Marta Olejnik

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 8 października 1999 roku

Do uczestników inauguracji
roku akademickiego 1999/2000
w Politechnice Rzeszowskiej

Magnificencjo,

Inauguracja roku akademickiego jest tradycyjnym świętem uczelni, chwilą, gdy kształtujemy nasze nadzieje na kolejny rok pełen osiągnięć naukowych - zarówno na poziomie studenckim, jak i tych na najwyższym, profesorskim poziomie. Pragnę tą drogą podziękować władzom uczelni za zaproszenie na dzisiejszą uroczystość i zapewnić, iż choć nie mogę osobiście być razem z Wami w tej podniosłej dla życia uczelni chwili, to doceniam renomę Waszej placówki i wiedzę kadry naukowej.

Przed nami kolejny wiek. Dla wielu z nas jest to okazja do refleksji nad przeszłością, ale też okazja do określenia wyzwań przed jakimi stoimy. Niewątpliwie najbliższe lata będą dla Polski ważnym okresem w kształtowaniu pozycji naszej Ojczyzny na mapie Europy. Jestem przekonany, że dla osiągnięcia tego celu konieczne jest dużo bardziej widoczne docenienie roli polskiej nauki. Jeśli chcemy przez następne dziesięciolecia pozostać krajem dynamicznym, musimy szczególną troską otoczyć badania i rozwój, zapewnić wdrożenia najcenniejszych osiągnięć. To może i powinien być nowy impuls rozwojowy naszego kraju. Nie możemy liczyć na długotrwałe korzystanie z tego, co nazywamy rentą zapóźnienia. Wielką rolę do odegrania w tym procesie mają kadry naukowe polskich uczelni, ale także studenci, z których wielu w kolejnych latach kształtować będzie intelektualną elitę polskich przedsiębiorstw, instytucji i innych podmiotów. To wielka odpowiedzialność, którą polska nauka powinna podjąć.

Mam świadomość, że czynnikiem decydującym o rozwoju badań i wdrożeń są możliwości finansowe. Wierzę, iż rozpoczynające się właśnie prace parlamentarne nad przyszłorocznym budżetem będą okazją do potwierdzenia woli trwałego zwiększania nakładów Państwa na naukę. Jesteśmy to winni kolejnym pokoleniom, które nie mogą być zepchnięte na edukacyjne obrzeża jednoczącego się kontynentu. Trzeba dostrzec wielką falę młodych ludzi, z determinacją rozpoczynających studia na uczelniach państwowych i prywatnych. Tego dążenia do wiedzy nie wolno zaprzepaścić. Wiedza, traktowana przez studentów jako inwestycja osobista, jest w rzeczywistości inwestycją całego kraju na jego przyszłość.

Równie ważnym dla właściwej pracy uczelni będzie ustawa o szkolnictwie wyższym, która systematyzując jedne sprawy musi stać się także gwarancją swobody uczelni, możliwości wielokierunkowej pracy naukowej.

Szanowni Państwo,

Dziś dzień szczególny, inauguracja roku akademickiego. Dziękując Wam za kilka refleksjami, proszę o przyjęcie życzeń dla wszystkich osób, dla których wątplenie, niepokój twórczy i dążenie do doskonałości jest życiowym celem i dewizą, jest motorem dotychczasowych i przyszłych osiągnięć naukowych. Życzę Państwu, aby Wasza uczelnia nadal wносиła tak znaczący wkład w polską naukę.

Z poważaniem

Aleksander Kwaśniewski

Aleksander Kwaśniewski

VIVAT ACADEMIA VIVANT PROFESSORES

Po raz czterdziesty dziewiąty zabrzmiał "Gaudeamus" dla społeczności akademickiej Politechniki Rzeszowskiej, tym razem w jej własnych murach - nowo oddanym do użytku Zespole Sal Wykładowych. Dziś społeczność ta - to 13 307 studentów, 1279 pracowników, w tym 612 nauczycieli akademickich.

Uroczystość, która odbyła się 8 października 1999 r., swoją obecnością zaszczytli m.in.: Minister Skarbu - **Emil Wąsacz**, Wojewoda Podkarpacki - **Zbigniew Sieczko**, **JE ks. bp Edward Białogłowski**, Prezydent Rzeszowa - **Andrzej Szlachta**, Senatorowie RP - **Józef Frączek** i **Mieczysław Janowski**, Przewodniczący Sejmiku Samorządowego Województwa Podkarpackiego - **Zdzisław Banat**, Członek Zarządu Województwa Podkarpackiego - **Władysław Ortyl**, Przewodniczący Rady Miasta - **Andrzej Rylski**, Dyrektor Rzeszowskiej Delegatury Ministerstwa Przekształceń Własnościowych - **Zdzisław Gawlik**, przedstawicielka ambasadora Francji - p. **Suzanne Kabok**, rektorzy zaprzyjaźnionych uczelni, a wśród nich władze Uniwersytetu Technicznego w Koszycach i Wyższej Szkoły Rolniczej w Nyiregyházie oraz przedstawiciel Katolickiego Uniwersytetu w Kortrijk (Belgia), a także przedstawiciele wojska i policji, wielu instytucji i organizacji.

Symboliczne przyjęcie studentów 1 roku przez JM Rektora (Fot. M. Misiakiewicz)

Po przemówieniu JM Rektora - **prof. dr. hab. inż. Tadeusza Markowskiego** (które publikujemy obok) odbyła się immatrykulacja studentów I roku. Uroczystości ślubowali: **Artur Żurek** i **Piotr Wantrich** z Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska; **Anna Michalska** i **Przemysław Owczarek** z Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa; **Rafał Flisak** z Wydziału Chemicznego; **Bartosz Pawłowicz** i **Elżbieta Baranowska** z Wydziału Elektrycznego; **Ewa Janus**, **Paweł Michalak** i **Joanna Stanowicka** z Wydziału Zarządzania i Marketingu.

Minister Edukacji Narodowej, za wyróżniające się wyniki w nauce i wzorowe wypełnianie obowiązków studenta, przyznał stypendia na rok akademicki 1999/2000 pięciu studentom. Otrzymali je: **Irmina Cisek-Cicirko**, **Ewelina Kardaś** i **Lidia Skop** (WCh) oraz **Marek Gołębiowski** (WE) i **Marcin Gębarowski** (WZiM).

W czasie uroczystości Minister Skarbu - **Emil Wąsacz** oraz Wojewoda Podkarpacki - **Zbigniew Sieczko** dokonali wręczenia odznaczeń państwowych.

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski został odznaczony **prof. zw. dr hab. inż. Zbyszko Stojek**.

Złotym Krzyżem Zasługi zostali odznaczeni: **prof. dr hab. inż. Tadeusz Markowski**, **dr inż. Bronisław Mrugała**, **dr inż. Andrzej Rylski**, **dr inż. Andrzej Szlachta**.

Srebrnym Krzyżem Zasługi zostali odznaczeni: **dr Krystyna Chłędowska**, **mgr inż. Janusz Bury**, **dr inż. Bogusław Dołęga**, **dr Andrzej Gazda**, **dr Janusz Pusz**.

Błękitnym Krzyżem Zasługi został odznaczony **inż. Krzysztof Gosztyła**.

Z upoważnienia Ministra Edukacji Narodowej wręczenia Medalu Komisji Edukacji Narodowej dokonał JM Rektor. Medal ten otrzymali: **dr hab. inż. Romana E. Śliwa**, **prof. PRz, dr hab. inż. Władysław Filar**, **prof. PRz, dr hab. inż. Jan Kalembkiewicz**, **prof. PRz, dr hab. inż. Jacek Kluska**, **prof. PRz, dr hab. inż. Roman Petrus**, **prof. PRz, dr hab. inż. Szczepan Woliński**, **prof. PRz**.

Medal "Zasłużonym dla Politechniki Rzeszowskiej" otrzymał **prof. dr hab. inż. Jan Osiecki** z Wojskowej Akademii Technicznej. Wśród pracowników PRz medalem tym zostali wyróżnieni: **dr hab. inż. Barbara Dębska**, **prof. PRz, dr inż. Jadwiga Płoszyńska**, **dr inż. Marek Gotfryd**, **dr inż. Zbigniew Klepacki**, **dr inż. Władysław Proszak**, **dr inż. Jan Rodziński**, **dr inż. Andrzej Szlachta**, **dr inż. Andrzej Tomczyk**, **dr hab. inż. Szczepan Woliński**, **prof. PRz, dr hab. inż. Leonard Ziemiański**, **prof. PRz**.

Do uroczystej promocji doktorskiej w tym roku przystąpili: **Krystyna Wróbel**, **Lucjan Janas**, **Maciej Piekarski** (WBiIS); **Wiesław Frącz**, **Remigiusz Łabudzki**, **Andrzej Pacana**, **Waldemar Ziaja** (WBMiL); **Stanisław Adamiak** (WSP Rzeszów).

W minionym roku akademickim stopień naukowy doktora w innych uczelniach, poza Politechniką Rzeszowską, otrzymało jedenastu nauczycieli akademickich. Są wśród nich: **Ewa Czerwień** (WBiIS), **Lucyna Trojnar-Spelina**, **Katarzyna Wilczek**, **Agnieszka Wiśniowska**, **Andrzej Włoch** (Katedra Matematyki), **Grzegorz Wnuk** (WBMiL), **Lesław Gniewek**, **Bogdan Kwolek**, **Roman Zajdel** (WE), **Grzegorz Hayder**, **Janusz Strojny** (WZiM). Oni też otrzymali z rąk JM Rektora listy gratulacyjne.

Złoty Krzyż Zasługi z rąk Ministra Emila Wąsacza otrzymuje dr inż. Bronisław Mrugała (Fot. M. Misiakiewicz)

Promocja doktorska. Dziekan WBMiL prof. PRz F. Stachowicz wręcza dyplom doktorski dr inż. Andrzejowi Pacanie (Fot. M. Misiakiewicz)

Wystąpienie inauguracyjne JM Rektora prof. Tadeusza MARKOWSKIEGO

Szanowni i Dostojni Goście,
Droga Społeczności Politechniki Rzeszowskiej,

Za rok o tej porze Politechnika Rzeszowska rozpocznie 50 rok akademicki. W minionym okresie wykształciła nie tylko dla tego Regionu, ale i całej Polski ponad 16 000 inżynierów różnych specjalności, w tym 363 pilotów lotnictwa cywilnego.

Zadaniem władz uczelni w każdej kadencji jest dbałość o prestiż i dobre imię uczelni tak w kraju, jak i poza jego granicami; to również służeńie całej społeczności akademickiej - pracownikom i studentom.

Zdaję sobie sprawę, że ten obowiązek niesie w sobie także decyzje trudne, niepopularne i niekiedy dotkliwe dla pojedynczych osób. Takie decyzje będziemy jednak podejmować w interesie uczelni jako całości.

Przed uczelnią kolejny rok pracy w warunkach gospodarki rynkowej, której motorem jest pieniądź i zysk. Uczelnia wyższa ma przed sobą inny cel, ale też nie może się od praw tego rynku odwracać.

Prawa gospodarki rynkowej wymusiły na uczelniach wyższych (na naszej również) działania oszczędnościowe, doprowadzając do wyraźnej poprawy przede wszystkim w strukturze zatrudnienia, zużycia energii oraz racjonalnej gospodarki lokalami. Wyniki tych działań są widoczne i ten kierunek działalności będziemy doskonalić.

Mamy również nadzieję, że elity polityczne zaczną spełniać swoje obietnice wyborcze i nauka rzeczywiście będzie widoczną pozycją w budżecie Państwa. A fakty są bardzo niepokojące. Analizy wykazały ponad dwukrotny spadek dotacji na jednego studenta od 1991 roku (według tzw. przeliczeniowej liczby studentów).

Jednym ze źródeł dofinansowania uczelni są środki KBN. Wydaje się zasadne, by przynajmniej część środków przeznaczonych na granty była dzielona według podobnych algorytmów, tak jak dotacja, na poszczególne uczelnie. Wówczas dostępność do nich byłaby bardziej sprawiedliwa. Wyniki procedur konkursowych budzą wiele zastrzeżeń.

Podstawową naszą troską będzie harmonijny rozwój uczelni.

Podmiotem naszej działalności jest przecież młodzież akademicka. Jesteśmy zobligowani do tego, by zapewnić jej no-

Nagrody Ministra Edukacji Narodowej otrzymali indywidualnie **dr inż. Dorota Antos** i **dr inż. Marek Śniezek**. Ponadto Minister przyznał dwie nagrody zespołowe. Pierwszą otrzymał zespół w składzie: **prof. Henryk Galina** i **dr Jaromir Lechowicz**. Drugą nagrodę otrzymał zespół w składzie: **dr hab. inż. Roman Petrus**, **prof. PRz, dr inż. Wojciech Piątkowski**, **prof. Jarosław Gunnicki** oraz **prof. Grigorijs Aksielrud**.

Uroczystość inauguracyjna w Politechnice Rzeszowskiej została zakończona właściwym - dla nadchodzącego III tysiąclecia - wykładem **dr. hab. inż. Mariana Wysockiego**, **prof. PRz** pt. "Problemy wizji komputerowej" i tradycyjnym "Gaudeamus".

Marta Olejnik

wczesne programy nauczania, nadążające za najnowszymi kierunkami rozwoju cywilizacyjnego.

Absolwenci studiów technicznych muszą być świadomi swojej wiedzy i być przygotowani do funkcjonowania w społeczeństwie, są bowiem w dużym stopniu odpowiedzialni za obraz środowiska, w którym żyjemy i pracujemy.

Przekształcenie środowiska może być przyjazne człowiekowi bądź nie. Przykłady oddziaływania negatywnego spotykają się na każdym kroku.

Zrównoważony rozwój to również dbałość o zdrowie psychiczne i fizyczne, to rosnący poziom wiedzy i kultury, to także poprawne stosunki międzyludzkie.

To wszystko wymaga wyważonego podejścia do problemu kształcenia. Musi być ono bardziej wszechstronne i zawierać wiele elementów humanistycznych. Będziemy, z pomocą całej społeczności Politechniki Rzeszowskiej, stymulować działania mające właśnie ten cel.

Wszechstronny rozwój uczelni wymaga także, a może przede wszystkim, kadr o najwyższych kwalifikacjach. Pod tym względem jesteśmy uczelnią o średniej wielkości. Wzmocnienia kadrowego wymagają wszystkie wydziały, w tym szczególnie najmłodszy z naszych wydziałów - Wydział Zarządzania i Marketingu.

Uczelnia obecnie zatrudnia 34 profesorów tytularnych i 59 profesorów nadzwyczajnych Politechniki Rzeszowskiej. Zatrudnia 224 doktorów i 230 asystentów. Stan ten narzuca konieczność wzmocnienia starań o zdecydowany rozwój naukowy i wzrost liczby profesorów tytularnych tak, by w najbliższym pięcioleciu osiągnąć parametry uczelni uniwersyteckiej. Czy mamy szansę? - Tak!

Kadra samodzielna (doktorzy habilitowani) jest młoda, a średni wiek wynosi 53 lata. Przewidujemy, że w ciągu najbliższego pięciolecia odejdzie na emeryturę 18 profesorów. Bilans optymistyczny zatem pozwala na założenie, że za pięć lat możemy zatrudniać już 75 profesorów z tytułem naukowym. To wystarczający czas, jeśli zważyć, że znakomitym kapitałem do spełnienia wymagań uzyskania tytułu profesora jest blisko 230 asystentów, gotowych do realizacji dysertacji doktorskich. Z nie ukrywaną satysfakcją wszystkich Państwa informuję, że dwa kolejne wydziały, tj. Wydział Chemiczny i Wydział Ele-

ktryczny, uzyskały prawo nadawania stopnia naukowego doktora nauk.

Ubiegły rok akademicki zakończyliśmy liczbą 6 tytułów profesorskich, 4 habilitacji zatwierdzonych i 17 doktoratów.

Aktualnie są wszczęte 4 postępowania o nadanie tytułu naukowego, 11 przewodów habilitacyjnych oraz 51 przewodów doktorskich. Rozwój kadry pozwoli w najbliższej przyszłości powołać nowe kierunki kształcenia i nowe wydziały.

Znaczny wysiłek musi włożyć cała kadra uczelni w pozyskiwanie środków na badania naukowe w związku z programami międzynarodowymi oraz projektami KBN.

I tu dochodzimy do kolejnej ważnej sfery naszej działalności - a mianowicie do współpracy z gospodarką narodową, jej podmiotami państwowymi i prywatnymi.

Współpraca ta jest najprostszą i najszybszą drogą do wdrażania w życie wyników badań oraz do pozyskiwania środków dla budżetu uczelni. Nie jest tajemnicą, że wiele zleceń wykonywanych jest przez pracowników Politechniki w jej pomieszczeniach, z wykorzystaniem jej aparatury i sprzętu, a realizowanych z pominięciem uczelni.

W związku z powyższym - na pewno - negatywnym zjawiskiem zdecydowanie obniżyliśmy wysokość narzutów. Czas pokaże, jak dalece było to posunięcie skuteczne.

Szanowni i Dostojni Goście,
Droga Młodzieży,

Pokrótkę wspomnę jeszcze o kilku zagadnieniach, które będą przedmiotem naszej troski w rozpoczynającym się roku akademickim.

W pierwszej kolejności to działalność inwestycyjna, zmierzająca do poszerzenia bazy naszej uczelni. Kształcimy ponad 13 000 studentów (w tym 4500 na studiach zaocznych i magisterskich uzupełniających). Ogółem przyjęliśmy w tym roku na studia około 5000 osób.

Potrzebujemy przynajmniej dwóch akademików, nowoczesnej hali sportowej i krytego basenu.

Abyśmy byli jedno

Tradycyjnie już w Katedrze Rzeszowskiej mszą św. koncelebrowaną pod przewodnictwem Ordynariusza Diecezji Rzeszowskiej - **JE ks. bp. Kazimierza Górnego**, z udziałem **JE**

Duszpasterska inauguracja roku akademickiego w Katedrze Rzeszowskiej (Fot. M. Mstakiewicz)

Aktualnie, w ramach inwestycji, będziemy realizować rozbudowę budynku P dla potrzeb Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska, hamowni silników dla Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa oraz akademika. Jednocześnie spore środki musimy przeznaczyć na remonty istniejących obiektów - wymianę okien i ocieplenie budynków oraz rozbudowę reaktowanego ośrodka szybowcowego w Bezmiechowej.

Wymienione zadania inwestycyjne stanowią duże wyzwanie dla uczelni. Mamy nadzieję, że zostaną pomyślnie zrealizowane.

Oczywiście liczymy na życzliwość i pomoc wszystkich sponsorów tych przedsięwzięć.

Drodzy Pracownicy i Studenci
Politechniki Rzeszowskiej,

Bardzo ważnym zadaniem, jakie stawia sobie kierownictwo uczelni, to ustawiczne dążenie do poprawy klimatu pracy i stosunków międzyludzkich. Poprawa tego klimatu dotyczy również relacji nauczyciel-student. Będziemy czynić starania, by sytuacji konfliktowych w uczelni było możliwie mało.

Aprobata objęcia tej zaszczytnej funkcji wymagała ode mnie wiele odwagi i łatwą nie była. Zespół rektorski w całości wywodzi się z tej uczelni - to też przykład jak długo trzeba budować własne środowisko naukowe.

Dziękuję wszystkim pracownikom i studentom PRz za tak ogromny kredyt zaufania. Mam nadzieję, że przynajmniej w części sprostamy ich oczekiwaniom.

Kończąc, dziękuję Dostojnym Gościom, Pracownikom i Studentom Politechniki Rzeszowskiej za uświetnienie swoją obecnością naszej uroczystości.

Życzę Państwu wszystkiego najlepszego, pracownikom zadowolenia i satysfakcji z pracy, studentom zadowolenia i satysfakcji z odbywanych studiów. A nam wszystkim optymizmu w realizacji zamierzeń.

Dziękuję za uwagę.

ks. bp. Edwarda Białogłowskiego - Sufragana Rzeszowskiego, księży profesorów Wyższych Seminariów Duchownych w Rzeszowie, Tarnowie i Przemyślu, społeczność akademicka wszystkich rzeszowskich uczelni zainaugurowała nowy i jakże znamienity, bo ostatni w tym tysiącleciu, rok akademicki 1999/2000.

Nawiązując do encykliki Jana Pawła II pt. "Fides et ratio", w wygłoszonej homilii, **ks. prof. dr hab. Stefan Koperek** z Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie zinterpretował współlistnienie dwu bardzo ważnych dziedzin życia człowieka: **wiary i wiedzy**. Ojciec Święty nazywa je skrzydłami, na których wznosi się ludzkie życie.

Szkoda tylko, że niezbyt liczna reprezentacja studentów, spośród prawie 40-tysięcznej rzeszy studentów szkół wyższych Rzeszowa (bo tyle już liczy akademicki Rzeszów z uwzględnieniem szkół niepaństwowych), miała przyjemność tej nauki wysłuchać.

Uroczystość ta była, jak co roku, również okazją do wpisania już w tradycję spotkania wszystkich jej uczestników w Sali Papieskiej.

Marta Olejnik

Z obrad Senatu

Pierwsze w obecnej kadencji posiedzenie Senatu PRz odbyło się 23 września 1999 r., w czasie którego JM Rektor **prof. dr hab. inż. Tadeusz Markowski** wręczył nominacje na stanowisko profesora nadzwyczajnego Politechniki Rzeszowskiej na czas nieokreślony **dr. hab. Adamowi Drzymale** (WBiIS) i **dr. hab. Kazimierzowi Jaremczukowi** (WZiM).

Ponadto nominacje na stanowisko profesora nadzwyczajnego Politechniki Rzeszowskiej na okres pięciu lat otrzymali **dr hab. inż. Stanisław Wołowiec** (WCh) i **dr hab. inż. Józef Dziopak** (WBiIS).

Senat rozpatrzył wniosek dziekana Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska o mianowanie **dr. hab. inż. Janusza Raka** na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony.

Senat:

pozytywnie zaopiniował kandydatury na stanowisko kierownika:

- Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych - **mgr Ilony Bobko**,
- Studium Wychowania Fizycznego i Sportu - **mgr. Jacka Lutaka**,

wysłuchał sprawozdania prorektora ds. nauczania - **dr. hab. inż. Jerzego Potenckiego, prof. PRz** z przebiegu akcji rekrutacyjnej na rok akademicki 1999/2000,

powołał komisje senackie i Radę Biblioteczną oraz dokonał wyboru przewodniczących tych komisji.

KOMISJA ds. FINANSÓW i MIENIA UCZELNI

• **dr hab. inż. Włodzimierz Kalita, prof. PRz** - przewodniczący

- dr hab. inż. Kazimierz BUCZEK, prof. PRz
 - dr hab. inż. Władysław FILAR, prof. PRz
 - mgr inż. Kryspin FILIPOWSKI
 - prof. dr hab. inż. Marian GRANOPS
 - dr hab. inż. Jan GRUSZECKI, prof. PRz
 - inż. Jan KIELBUS
 - dr hab. Mieczysław KRÓL, prof. PRz
 - dr hab. inż. Mieczysław KUCHARSKI, prof. PRz
 - mgr Maria LUDWIN
 - mgr Jacek LUTAK
 - dr hab. inż. Roman PETRUS, prof. PRz
 - Rafał ROJOWSKI - IV BD
 - dr hab. inż. Andrzej SOBKOWIAK, prof. PRz
 - dr hab. inż. Feliks STACHOWICZ, prof. PRz
 - mgr Barbara SZYBISTA
 - dr hab. inż. Szczepan WOLIŃSKI, prof. PRz
 - dr hab. inż. Leonard ZIEMIAŃSKI, prof. PRz
- przedstawiciele związków zawodowych**
- dr inż. Józefa CZAJKA - NSZZ "Solidarność"
 - dr inż. Władysław PROSZAK - ZNP

KOMISJA ds. NAUKI

• **dr hab. inż. Jacek Kluska, prof. PRz** - przewodniczący

- prof. dr hab. inż. Jan ADAMCZYK
- dr hab. inż. Bogusław JANUSZEWSKI, prof. PRz
- dr hab. Kazimierz JAREMCZUK, prof. PRz
- dr hab. inż. Piotr KRÓL, prof. PRz
- dr hab. inż. Jacek LUBCZAK, prof. PRz
- prof. zw. dr inż. Kazimierz E. OCZOŚ
- Jan OLENIACZ - V CD

- dr hab. inż. Janusz RAK, prof. PRz
 - prof. dr hab. inż. Leszek TRYBUS
 - dr hab. inż. Leonard ZIEMIAŃSKI, prof. PRz
 - dr hab. inż. Wiesław ŻYLSKI, prof. PRz
- przedstawiciele związków zawodowych**
- dr hab. inż. Antoni W. ORŁOWICZ, prof. PRz - NSZZ "Solidarność"
 - dr Wiesław STĘPIEŃ - ZNP

KOMISJA ds. NAUCZANIA

• **dr hab. inż. Zenon HENDZEL, prof. PRz** - przewodniczący

- dr hab. inż. Barbara DĘBSKA, prof. PRz
- dr Andrzej GAZDA
- dr hab. inż. Jan GÓRSKI, prof. PRz
- Daniel KOZDĘBA - V MDZ
- dr inż. Lech LICHOLAŁ
- mgr Henryk MEDER
- dr inż. Bronisław MRUGAŁA
- dr Grzegorz OSTASZ
- mgr Małgorzata PELESZUK
- dr hab. inż. Jerzy POTENCKI, prof. PRz
- dr Janusz PUSZ
- dr inż. Edward REJMAN
- Renata SKIBA - IV ED
- dr inż. Stanisław WYDERKA

przedstawiciele związków zawodowych

- dr inż. Bogusław DOŁĘGA - NSZZ "Solidarność"
- dr inż. Władysław PROSZAK - ZNP

KOMISJA ds. WSPÓŁPRACY z ZAGRANICĄ

• **dr hab. inż. Łukasz N. Węsierski, prof. PRz** - przewodniczący

- prof. dr hab. inż. Henryk GALINA
 - dr hab. inż. Andrzej KOLEK, prof. PRz
 - dr inż. Aleksander KOZŁOWSKI
 - mgr Maria NOWAK
 - dr hab. Kazimierz RAJCHEL, prof. PRz
 - dr Barbara SIENKO
 - dr hab. inż. Andrzej SOBKOWIAK, prof. PRz
 - dr hab. inż. Romana E. ŚLIWA, prof. PRz
 - dr hab. inż. Janusz TOMASZEK, prof. PRz
 - dr hab. inż. Stanisław WOŁOWIEC, prof. PRz
 - Monika WÓJCIK - II ED
 - dr hab. inż. Marian WYSOCKI, prof. PRz
- przedstawiciele związków zawodowych**
- dr inż. Andrzej TOMCZYK - NSZZ "Solidarność"
 - dr inż. Julian KOZIOŁ - ZNP

KOMISJA ds. HISTORII i TRADYCJI

• **dr hab. inż. Jerzy Lewicki, prof. PRz** - przewodniczący

- dr hab. inż. Bogumił BIENIASZ, prof. PRz
- mgr Ewa BYCZKOWSKA
- dr hab. Andrzej DASZKIEWICZ, prof. PRz
- mgr Marian GRANAT
- Anatol KOKOSZKA
- prof. dr hab. Stanisław KOPACZ
- prof. dr hab. inż. Henryk KOPECKI
- prof. dr hab. inż. Stanisław KUŚ
- doc. dr inż. Irena KUZORA-ZIARNO
- prof. dr hab. inż. Tadeusz MARKOWSKI

- o prof. zw. dr inż. Kazimierz E. OCZOS
 - o mgr Józef PASTERNAK
 - o mgr Bogumiła PAWLIKOWSKA
 - o prof. dr hab. inż. Zbyszko STOJEK
- przedstawiciele związków zawodowych**
- o dr Stanisław ROGALA - NSZZ "Solidarność"
 - o dr inż. arch. Stanisław MAJKA - ZNP

KOMISJA ds. NAGRÓD I ODZNACZEŃ

- o dr hab. inż. Jerzy BAJOREK, prof. PRz - przewodniczący
 - o mgr Ilona BOBKO
 - o dr hab. inż. Bogusław JANUSZEWSKI, prof. PRz
 - o inż. Marek KOZIOŁ
 - o dr hab. inż. Mieczysław KUCHARSKI, prof. PRz
 - o mgr Jacek LUTAK
 - o Edward NAWŁOKA
 - o dr hab. inż. Antoni W. ORŁOWICZ, prof. PRz
 - o dr hab. inż. Jerzy POTENCKI, prof. PRz
 - o dr Janusz PUSZ
 - o dr hab. inż. Janusz RAK, prof. PRz
 - o dr inż. Jan RODZIŃSKI
 - o dr Stanisław ROGALA
 - o dr Krystyna SIENIAWSKA
 - o dr hab. inż. Andrzej SOBKOWIAK, prof. PRz
 - o mgr inż. Bronisław TRALA
 - o dr hab. inż. Leonard ZIEMIAŃSKI, prof. PRz
 - o dr hab. inż. Wiesław ŻYLSKI, prof. PRz
- przedstawiciele związków zawodowych**
- o dr inż. Józefa CZAJKA - NSZZ "Solidarność"
 - o dr inż. Władysław PROSZAK - ZNP

RADA BIBLIOTECZNA

- o dr hab. inż. Grzegorz PROKOPSKI, prof. PRz - przewodniczący
 - o Joanna HYDZIK - IV ED
 - o mgr Renata CZYŻ
 - o mgr Lidia FRANECKA
 - o mgr Elżbieta KAŁUŻA
 - o dr hab. inż. Piotr KRÓL, prof. PRz
 - o mgr Małgorzata KOZŁOWSKA
 - o dr hab. inż. Ludomir LAUDAŃSKI, prof. PRz
 - o mgr Lidia ŚLAŹCZKA
 - o mgr Urszula TOBIASZ
 - o dr hab. inż. Marian WYSOCKI, prof. PRz
 - o mgr Beata ZATWARNICKA-MADURA
- przedstawiciele związków zawodowych**
- o Elżbieta NIEDZIAŁKOWSKA - NSZZ "Solidarność"
 - o mgr Lucyna KIEDRZYŃSKA - ZNP

PERSONALIA

Nominacje profesorskie w Pałacu Prezydenckim

W dniu 14 października 1999 r. dr hab. inż. Marian Granops, profesor nadzwyczajny Politechniki Rzeszowskiej, kierownik Zakładu Oczyszczania i Ochrony Wód otrzymał z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej - Aleksandra Kwaśniewskiego akt nadania tytułu naukowego profesora nauk rolniczych. Rys biograficzny Profesora Mariana Granopsa zamieścimy w następnym numerze "Gazety Politechniki".

Wyboru przewodniczącego Rady Bibliotecznej dokonano zgodnie z § 29 punkt 3 Statutu Politechniki Rzeszowskiej. Senat także powołał Komisję Dyscyplinarną dla Studentów i Odwoławczą Komisję Dyscyplinarną dla Studentów na kadencję 1999-2002.

KOMISJA DISCYPLINARNA DLA STUDENTÓW

- o dr hab. Maria KOPACZ, prof. PRz - przewodnicząca
 - o dr inż. Zenon BABELSKI
 - o mgr Stanisław KOŁODZIEJ
 - o dr inż. Józef NYKLEWICZ
 - o mgr Marta POMYKAŁA
 - o mgr Edyta PTASZEK
 - o dr inż. Bogusław WISZ
- Przedstawiciele studentów w roku akademickim 1999/2000:**
- o Marcin GĘBAROWSKI - WZiM
 - o Bernadetta JAJE - WCh
 - o Alina LOREK - WBMiL
 - o Paweł PACOCHA - WE
 - o Grzegorz SOWA - WBiIS

ODWOŁAWCZA KOMISJA DISCYPLINARNA DLA STUDENTÓW

- o dr inż. Barbara KOPEĆ - przewodnicząca
 - o dr inż. Michał CHŁĘDOWSKI
 - o mgr Krystyna MAJKA
 - o dr Marek MRÓZ
 - o mgr Justyna OCHAŁ
 - o dr hab. inż. Janusz TOMASZEK, prof. PRz
 - o dr inż. Wojciech ZAPAŁA
- Przedstawiciele studentów w roku akademickim 1999/2000:**
- o Joanna HYDZIK - WE
 - o Urszula LADA - WCh
 - o Agnieszka PUŁKA - WZiM
 - o Alicja SARNICKA - WBiIS
 - o Aleksandra ZIEMBA - WBMiL

Ponadto Senat wysłuchał informacji prorektora ds. nauki - dr. hab. inż. Leonarda Ziemiańskiego, prof. PRz o sytuacji finansowej uczelni oraz podjął uchwałę w sprawie grantu MEN nr 42.1 dotyczącego powołania w Politechnice Rzeszowskiej Podyplomowego Studium Zarządzania Oświatą. Projekt zakłada dwa semestry nauki, a jego celem jest właściwe przygotowanie dyrektorów placówek oświatowych do skutecznego zarządzania szkołami w zakresie technicznym, społecznym i koncepcyjnym.

Organizacyjnie, za powodzenie tego Studium będzie odpowiedzialny dr Stanisław Kmiec z Zakładu Nauk Humanistycznych Wydziału Zarządzania i Marketingu.

Anna Worosz

Profesury uczelniane

JM Rektor mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Politechnice Rzeszowskiej dr. hab. Kazimierza Jaremczuka, kierownika Zakładu Przedsiębiorczości i Zarządzania Wydziału Zarządzania i Marketingu, od dnia 1 października 1999 r. na czas nieokreślony.

Doktoraty

Mgr Tomasz Pisula, asystent w Zakładzie Metod Matematycznych Wydziału Zarządzania i Marketingu, uzyskał stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych w zakresie dyscypliny nauki o zarządzaniu, nadany przez Radę Wydziału Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej w dniu 26 października 1999 r. Temat rozprawy doktorskiej: "Analityczna i numeryczna ocena efektywności funkcjonowania pewnego systemu cybernetyczno-ekonomicznego typu transport-zapasy". Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. Mieczysław Król, profesor Politechniki Rzeszowskiej. Rozprawę recenzowali: prof. dr hab. Tadeusz Galanc z Politechniki Wrocławskiej i dr hab. Piotr Chrzan, profesor Akademii Ekonomicznej w Katowicach.

Bronisław Świder

Informacja o rekrutacji na studia w PRz w roku akademickim 1999/2000

Rekrutację na I rok studiów w roku akademickim 1999/2000 przeprowadzono w Politechnice Rzeszowskiej zgodnie z uchwalonymi przez Senat uczelni w dniu 19 listopada 1998 r. "Zasadami kwalifikacji" dotyczącymi studiów dziennych i zaocznych. Nabór obejmował osiem kierunków studiów. Studia w PRz są realizowane jako studia jednolite magisterskie, studia zaoczne inżynierskie (licencjackie na kierunku zarządzanie i marketing) i studia zaoczne magisterskie uzupełniające. Rekrutację prowadzono na podstawie konkursu ocen ze świadectw dojrzałości z uwzględnieniem dodatkowej punktacji z tytułu przystąpienia do egzaminu maturalnego z matematyki, fizyki/chemii lub z tytułu przystąpienia do egzaminu maturalnego z wymienionych przedmiotów połączonego z postępowaniem kwalifikacyjnym na Politechnikę Rzeszowską. (W konkursie uwzględniano oceny z pięciu przedmiotów: matematyka, fizyka, język obcy, historia, język polski. Przy ubieganiu się na kierunki - technologia chemiczna, inżynieria materiałowa fizyka mogła być wymiennie zastąpiona chemią, na kierunek zarządzanie i marketing - geografią.)

Zasady przyjęte były jednolite dla studiów dziennych i zaocznych.

W rekrutacji lipcowej na studia dzienne zgłosiło się 6263 kandydatów. Na I rok studiów przyjęto w lipcu 3705 osób, zobowiązując je do potwierdzenia do 31 lipca br. faktu podjęcia studiów. Największą popularnością cieszyły się tradycyjnie już kierunki - zarządzanie i marketing oraz informatyka. Charakterystykę przyjętych osób na studia w Politechnice Rzeszowskiej według deklarowanego pochodzenia społecznego, ukończonej szkoły średniej, zamieszkania oraz płci podano w tab. 1.

Zainteresowanie niektórymi specjalnościami prowadzonymi przez Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa oraz na kierunkach - technologia chemiczna, inżynieria materiałowa - na Wydziale Chemicznym było na poziomie roku ubiegłego. Na tych Wydziałach uruchomiono nabór uzupełniający we wrześniu.

Kontynuowano również w bieżącym roku prowadzenie postępowania kwalifikacyjnego na studia w połączeniu z egzaminem dojrzałości w szkołach średnich. Za przystąpienie do egzaminu maturalnego z przedmiotu - matematyka, fizyka, chemia kandydat otrzymywał dodatkowe punkty w konkursie, niezależnie od punktów uzyskanych z tytułu ocen na świadectwie dojrzałości. Egzamin maturalny w szkołach średnich odbywały się w obecności nauczycieli akademickich Politechniki Rzeszowskiej. W 1999 roku Politechnika Rzeszo-

wska podpisała porozumienia w tej sprawie łącznie z 30 szkołami średnimi głównie z województwa podkarpackiego. Do egzaminów przystąpiło łącznie 1210 osób (w 1997 r. - 310 osób z 10 szkół, 1998 r. - 995 osób z 30 szkół), w tym egzamin z matematyki zdawało 1203 uczniów, fizyki 6 osób, chemii 23 osoby (egzamin z fizyki i chemii były łączone zwykle z matematyką, tylko chemię wybrało 7 osób). Z tej grupy kandydatów na studia w naszej uczelni w lipcu ubiegłego się 813 kandydatów, przyjęto łącznie 614 osób (co stanowi 16,6% przyjętych na studia dzienne w lipcu br.), w tym na kierunku:

- o mechanika i budowa maszyn - 120,
- o elektrotechnika - 93,
- o informatyka - 130,
- o budownictwo - 52,
- o inżynieria środowiska - 59,
- o technologia chemiczna - 30,
- o inżynieria materiałowa - 3,
- o zarządzanie i marketing - 127.

Tabela 1. Rekrutacja 1999/2000 - studia dzienne

Studentów przyjętych na I rok studiów według pochodzenia społecznego

robotnicze	inteligentkie	chłopskie
%		
50,5	40,5	9

według ukończonej szkoły średniej

licea ogólnokształcące	licea zawodowe	technika
%		
48	13	39

według województw

podkarpackie	lubelskie	małopolskie	świętokrzyskie	inne
%				
71,3	12,5	9,4	3,4	3,4

według płci

kobiety	mężczyźni
%	
36	64

Podczas rekrutacji uzupełniającej jesiennej na studia dzienne prowadzonej na kierunku: mechanika i budowa maszyn, technologia chemiczna, inżynieria materiałowa zgłosiło się 292 kandydatów. Przyjęto 266 osób spełniających kryteria kwalifikacyjne.

Na studia zaoczne nabór prowadzono na siedem kierunków studiów zawodowych. Zgłosiło się 1434 kandydatów, przyjęto 1221 osób, w tym 48, które zdawały egzamin dojrzałości w połączeniu z postępowaniem kwalifikacyjnym na studia.

Rekrutację na studia zaoczne magisterskie uzupełniające zakończono we wrześniu na trzech kierunkach studiów (informatyce, technologii chemicznej, zarządzaniu i marketingu). Warunkiem przystąpienia kandydata do kwalifikacji było posiadanie dyplomu wyższych studiów zawodowych. Do kwalifikacji przystąpiło 710 osób, z których przyjęto 510. Absolwenci Politechniki Rzeszowskiej byli przyjmowani na podstawie konkursu ocen na dyplomie, pozostałych kandydatów obowiązywał egzamin: na kierunek informatyka z przedmiotu

podstawy informatyki, na kierunek zarządzanie i marketing z ekonomii. Na kierunek technologia chemiczna zgłosili się absolwenci naszej uczelni. W przypadku zainteresowania kandydatów tą formą kształcenia w trakcie roku akademickiego 1999/2000 rekrutacja zostanie przeprowadzona ponownie w lutym 2000 r. z rozpoczęciem zajęć od semestru letniego.

Doświadczenia z przebiegu tegorocznej rekrutacji będą miały niewątpliwie wpływ na zasady przyjęć i sposób organizacji przebiegu naboru w roku akademickim 2000/2001.

Szczegółowe wyniki rekrutacji na studia dzienne i zaoczne zostaną opublikowane w następnym numerze "Gazety Politechniki".

Jerzy Potenci

"TECHNIKI CAX"

W dniach 13-17 września 1999 r. odbyło się w Bielefeld kolejne IV Międzynarodowe Kolokwium Naukowe nt. "Techniki CAX" organizowane przez współpracującą z Politechniką Rzeszowską Fachhochschule Bielefeld. Stanowi ono cykliczną imprezę naukową, urządzaną co dwa lata, na przemian w Polsce i Niemczech. Problematyka kolokwium obejmuje rozległą gamę zagadnień, ogólnie związanych ze wspomaganiem komputerowym różnych przejawów działalności naukowej i inżynierskiej.

W tegorocznym kolokwium - oprócz przedstawicieli głównych organizatorów, tj. Fachhochschule Bielefeld i Politechniki Rzeszowskiej - uczestniczyli przedstawiciele Kanady, Wielkiej Brytanii, Francji, Rosji, Estonii, Chorwacji, Hiszpanii oraz innych ośrodków niemieckich i polskich. Łącznie brało udział około 80 osób.

Spośród ośrodków niemieckich referaty zaprezentowali przedstawiciele Uniwersytetu Köln, Uniwersytetu Paderborn, Gesamthochschule Wuppertal, Fachhochschule Brandenburg, Fachhochschule Ansbach i firmy Bernstein GmbH & Co.

Z polskich uczelni w kolokwium czynnie uczestniczyli przedstawiciele Politechniki Warszawskiej, Politechniki

Prof. Kazimierz E. Ocożo wygłasza przemówienie inauguracyjne kolokwium (Fot. własna)

Szczecińskiej, Politechniki Śląskiej, Politechniki Krakowskiej, Politechniki Łódzkiej - Filia w Bielsku-Białej i Instytutu Obróbki Skrawaniem w Krakowie.

W otwarciu udział wzięli nowo wybrany nadburmistrz miasta Bielefeld - Eberhard Dawid oraz przedstawiciel Ministerstwa Szkół, Doksztalcenia, Nauki i Badań landu Północnej Westfalii - dr Erich Köster.

W programie kolokwium, oprócz inauguracyjnej sesji plenarnej, podczas której wystąpił prof. zw. dr inż. Kazimierz E. Ocożo, przewidziano obrady w sekcjach. Przewodniczącymi obrad w poszczególnych sekcjach byli ze strony polskiej: prof. dr hab. inż. Leszek Trybus, dr inż. Andrzej Kawalec oraz dr inż. Bogdan Kwolek. Uczestnicy złożyli wizytę w przedsiębiorstwie BENTLER w Bielefeld, produkującym głównie elementy karoserii samochodowych. Zapoznali się z historyczną ekspozycją "Rok 799" w Paderborn oraz zwiedzili to uroczę, o bogatej historii miasta.

Ogólnie należy bardzo pozytywnie ocenić wysiłek organizatorów kolokwium ze strony Fachhochschule Bielefeld, a zwłaszcza rektora prof. Heinricha Ostholta, prof. Kemala Cevika i p. Katrin Lohrmann, którzy stworzyli konstruktywną atmosferę obrad i zapewnili sympatyczny program towarzyszący, sprzyjający nawiązywaniu kontaktów i współpracy naukowej pomiędzy poszczególnymi ośrodkami naukowymi. Fakt odbywania kolokwium odnotowała prasa niemiecka, w tym dziennik "Neue Westfälische", nr 215 z dnia 15 września 1999 r.

Następne V. Międzynarodowe Kolokwium Naukowe nt. "Techniki CAX" odbędzie się z kolei w Polsce w 2001 roku.

Kazimierz E. Ocożo

"Poloniny" tańczą już 30 lat

Studencki Zespół Pieśni i Tańca Politechniki Rzeszowskiej "Poloniny", laureat wielu prestiżowych nagród, zdobywca Grand Prix, we wrześniu br. obchodził uroczyste Jubileusz 30-lecia.

Ponieważ Filharmonia Rzeszowska nie mogła jednorazowo pomieścić wiernej "Poloninom" publiczności odbyły się dwa koncerty galowe: 22 września br. dla rodzin i przyjaciół zespołu oraz 25 września br. dla zaproszonych gości oraz byłych członków "Polonin".

Poloneza czas zacząć (Fot. M. Misiakiewicz)

Na scenie wystąpiło ponad 150 wykonawców, a były to grupy koncertowe obecnie tańczące A i B, grupy początkujące C i D, dwie grupy seniorów oraz dzieci byłych i obecnych tancerzy.

Program galowy obejmował krótką historię zespołu przedstawioną w nagranych multimedialnie rozmowach z osobami, które w okresie tego trzydziestolecia pracowały z młodzieżą "Polonin", poprzeszaty tańcami z danego okresu działalności oraz premierowe widowisko folklorystyczne zatytułowane "Sen Walka", a opracowane na podstawie napisanej w latach trzydziestych opery ludowej Stanisława Robaka (muzyka ze Staromieścia) "Staromieszczenie od Rzeszowa".

Owacją na stojąco publiczność przyjęła pokazany program, a kwiatom i gratulacjom nie było końca.

Zyczenia jubileuszowe od Prezydenta Miasta Rzeszowa - Andrzeja Szlachty (Fot. M. Misiakiewicz)

Alina Kościółek-Rusin

Jubileusz jest zawsze sposobnością do podsumowania dokonań i zdobytych ciężką pracą sukcesów. "Poloniny" mają ich wiele - przez te trzy dziesięciolecia wspaniale odgrywały rolę ambasadora nie tylko swej uczelni. To właśnie "Poloniny" powodowały, że w wielu miejscach dowiadywano się o istnieniu Rzeszowa i Politechniki Rzeszowskiej. Koncertowały przecież z wielkim powodzeniem w różnych krajach świata. Bardzo pięknie im za to dziękujemy, życząc najserdeczniej wiecznej młodości i werwy, a także bardzo wielu wyróżnień oraz sukcesów przez wiele jeszcze dziesięcioleci.

Marta Olejnik

Przyszłość "Polonin" to najmłodszy artyści (Fot. M. Misiakiewicz)

Autorami programu byli:

- Alina Kościółek-Rusin - scenariusz, reżyseria i choreografia,
- Jacek Laska - kierownictwo muzyczne,
- Marcin Zych - kierownictwo organizacyjne.

Z okazji Jubileuszu do zespołu napłynęło wiele życzeń i listów gratulacyjnych.

I ja życzę mojemu zespołowi jeszcze wielu podobnych jubileuszy.

I SEMINARIUM SPRAWOZDAWCZE

W finansowaniu badań naukowych istotną rolę odgrywa system konkursów badawczych. System ten preferuje zespoły badawcze, których dotychczasowe osiągnięcia gwarantują wysoki poziom badań, oraz zespoły lub osoby, proponujące podjęcie szczególnie nowoczesnych, oryginalnych i godnych finansowania zadań badawczych. Członkowie niektórych środowisk naukowych, zwłaszcza ci, którzy mają trudności w zdobywaniu środków w konkursach projektów badawczych, często wyrażają krytyczne uwagi o systemie i traktują go z dużą dozą nieufności. Dotyczy to zwłaszcza sposobu rozliczania z realizacji zadania badawczego finansowanego w drodze konkursu. Niekiedy słyszy się nostalgiczne porównania obecnych procedur rozliczeniowych z procedurami stosowanymi podczas obowiązywania systemu wielkich tematów badawczych z lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych. W tamtym systemie odbywały się bowiem seminaria sprawozdawcze, których celem była konsolidacja zespołów z różnych ośrodków i koncentracja wysiłków badawczych. Kierownictwo Zespołu Chemii, Technologii Chemicznej oraz Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska (T-09) Komitetu Badań Naukowych (prof. Bogdan Marciniak) i Polskiego Towarzystwa Chemicznego (prof. Jerzy Konarski) od kilku lat poszukiwało sposobu efektywnego upowszechnienia wyników badań prowadzonych w ramach indywidualnych projektów badawczych finansowanych przez KBN. Nie bez znaczenia była również konieczność znalezienia skutecznego sposobu współdziałania środowisk naukowych z członkami Sekcji Nauk Chemicznych (T09A) zmierzającego do oceny uzyskiwanych wyników i społecznej kontroli wydatkowania pieniędzy podatników. W Sekcji T09A są rozpatrywane przede wszystkim wnioski o finansowanie badań w zakresie nauk chemicznych o charakterze poznawczym.

Pozostawiając otwartą kwestię skuteczności funkcjonowania systemu z poprzedniej epoki, a zwłaszcza skuteczności promowania najlepszych zamiast wyrównywania poziomu badań "w dół", należy przyznać, że obecny system sprzyja "rozdrobieniu" tematyki badawczej. Niezwykle trudne i chyba niecelowe jest poszukiwanie lub definiowanie wspólnej płaszczyzny badań w zakresie nauk chemicznych, która być może ułatwiłaby zinstytucjonalizowanie systemu oceny wyników badań finansowanych przez KBN. Stąd pomysł, by prezentacji wyników badań dokonać podczas największego w kraju zjazdu chemików, dorocznego zjazdu Polskiego Towarzystwa Chemicznego (PTCh) i Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego. Już w kilku minionych latach próbowano tego dokonać, typując "grantobiorców" do prezentacji swoich wyników badań podczas obrad sekcji zjazdu właściwych do uprawianej tematyki badawczej. Z przyczyn organizacyjnych liczba takich wystąpień musiała być ograniczona. W bieżącym roku przyjęto inną, bardziej wyrazistą formułę. Kierownictwo Sekcji T09A wytypowało 96 projektów badawczych z konkursów XI-XIII i zwróciło się do ich kierowników z prośbą o przygotowanie jednolitych wystąpień podczas specjalnych sesji seminarium sprawozdawczego

zorganizowanych w tym samym czasie i miejscu, w którym będzie się odbywać 42. Zjazd PTCh, tj. w Rzeszowie 6-10 września 1999 r.

Organizatorzy zjazdu zaakceptowali tę propozycję i w ten sposób powołano do życia "I Ogólnopolskie Seminarium Sprawozdawcze z Realizacji Grantów KBN w zakresie Nauk Chemicznych". Spośród wytypowanych "grantobiorców" pozytywnie odpowiedziało na zaproszenie siedemdziesięciu pięciu kierowników projektów. Większość osób, które nie przyjęły zaproszenia, motywowała ten fakt innymi zobowiązaniami (konferencje, wyjazdy zagraniczne itp.) w terminach kolidujących z terminem seminarium. W rezultacie seminarium sprawozdawcze obradowało w Rzeszowie w dniach 7 i 8 września 1999 r. w czterech sekcjach tematycznych (w nawiasie liczba prezentowanych wystąpień):

- Chemia Analityczna (6),
- Chemia Nieorganiczna (15),
- Chemia Organiczna (29),
- Chemia Fizyczna i Teoretyczna (21).

Trzy referaty odwołano w czasie trwania seminarium, 1 nie został ujęty w programie.

Opinie uczestników o poziomie merytorycznym obrad w poszczególnych sekcjach były pozytywne. Nie spełniły się, niestety, oczekiwania dotyczące masowego udziału uczestników zjazdu PTCh w obradach seminarium. Poza "grantobiorcami" w sesjach brało udział kilka-kilkanaście osób z grona uczestników zjazdu. Warunki techniczne prowadzenia obrad były dobre, a uczestnicy seminarium nie wnosili skarg na sposób zorganizowania przedsięwzięcia.

Krytyczne uwagi dotyczące formuły seminarium były następujące. Ze względu na ograniczenie czasu obrady seminarium biegły jednocześnie z plenarnymi posiedzeniami zjazdu ze szkodą dla obydwu. Konieczność zachowania założonej formy prezentacji (25-minutowy komunikat), a zwłaszcza formalnego rozdzielenia obu imprez naukowych (seminarium i zjazdu), uniemożliwiła włączenie prezentacji sprawozdawczych do tematycznych sekcji zjazdu (np. wystąpienie z dziedziny chemii polimerów, które znalazły się w Sekcji Chemia Organiczna seminarium, do Sekcji Chemia i Technologia Polimerów zjazdu).

Wydaje się, że organizatorzy podobnego przedsięwzięcia w przyszłości powinni dążyć do włączenia seminarium sprawozdawczego do sekcji tematycznych zjazdu na zasadach merytorycznych. Liczba sekcji seminaryjnych zwiększy się wprawdzie i czas trwania seminarium wydłuży, ale polepszy się zapewne efektywność wzajemnego oddziaływania uczestników seminarium i zjazdu. Zilustruję tę myśl przykładem. Program obrad przyszłorocznej sekcji zjazdu PTCh poświęconej chemii i technologii polimerów mógłby zawierać sesję seminarium sprawozdawczego złożonego z wystąpień zorganizowanych według tej samej formuły jak w bieżącym roku (25 min wystąpienia + 5 min na dyskusję), w której byłyby zgrupowane sprawozdania z realizacji wytypowanych grantów, reprezentujących tę tematykę.

Podsumowując, można stwierdzić, że "I Ogólnopolskie Seminarium Sprawozdawcze z Realizacji Grantów KBN w zakresie Nauk Chemicznych" w dużej mierze spełniło nadzieje na:

- konsolidację środowiska aktualnych i przyszłych wykonawców projektów badawczych finansowanych przez KBN,
- upowszechnienie tematyki badawczej uznanej przez KBN za tematykę główną i godną podejmowania,

• polepszenie społecznej kontroli nad sposobem wydatkowania środków budżetowych przeznaczonych na finansowanie badań naukowych.

Wydaje się, że warto zorganizować kolejne seminarium podczas przyszłorocznego zjazdu PTCh w Łodzi, obejmującego kolejne dwa konkursy projektów badawczych, być może nieco mniejsze, przygotowane według nieco zmodyfikowanej formuły.

Henryk Galina

NAVIGARE NECESSE EST

Z uczestniczką 42. Mistrzostw Polski w Lataniu Precyzyjnym
- studentką V roku Politechniki Rzeszowskiej - panią Mają Mazurkiewicz
rozmawia Marta Olejnik

Jesteś studentką Politechniki Rzeszowskiej - na jakim kierunku?

Ukończyłam V rok pilotażu na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa.

Czy oprócz samolotów interesują Cię także szybowce?

Tak, szybowce to także moja pasja - od nich zaczynałam przygodę z lataniem.

To pewnie masz w tej pięknej dyscyplinie sportu jakieś osiągnięcia?

W sierpniu tego roku skompletowałam złotą odznakę z trzema diamentami. To trzecia i przedostatnia odznaka w sporcie szybowcowym. Po srebrnej i złotej została mi jeszcze do zdobycia złota diamentowa z 1000 km wpisanim poniżej, ale tę ma tylko kilka osób w Polsce.

A za jakie osiągnięcia otrzymuje się poszczególne diamenty? Opowiedz, proszę, o swoich.

Mimo iż odznaka, o której wspominałam, jest osiągalna, nie posiada jej zbyt wiele osób - szczególnie kobiet. Jestem drugą kobietą spośród około 10 osób w byłym województwie rzeszowskim. Pierwszy diament zdobyłam jeszcze w 1995 r. po pierwszym roku studiów. Działo się to dnia 27 lipca 1995 r. w Rzeszowie; pogoda była ładna, wyżowa, podstawy jednak cumulusów niewysokie, bo około 1200-1400 m nad poziomem lotniska, zachmurzone w 1/3 niebo. Moim zadaniem było wykonanie regularnego trójkąta 316 km. Jasionka - Bełzec (k. Tomaszowa) - Annapol (na pn. od Sandomierza) - Jasionka. Warunkiem zaliczenia zadania było dolecenie do lotniska. Obawiałam się lądowania w terenie przygodnym, gdyż dwa dni wcześniej podjęłam próbę przelecenia 350 km, lecz pod wpływem nagłego pogorszenia pogody "odwiedziłam" pola k. Medyni Łańcuckiej po 7 h 15 min męczącego lotu. Na szczęście tym razem, uzyskując średnią 62 km/h, pomyślnie dotarłam do "domu". Potem nastąpiły "chude" czasy w zdobywaniu wyników sportowych. Rozpoczęłam przygotowania do zdobycia diamentu za przewyższenie 5 km ponad wysokość odcepienia od holówki. Po przejściu odpowiedniego szkolenia często wyjeżdżałam do Nowego Targu i Jeleniej Góry, by latać na tzw. fali. Był też wspaniały pomysł, by latać w Bezmiechowej - na razie bezskutecznie. Fala to zjawisko atmosferyczne u nas występujące rzadko, podczas wiatru z południa zwanego halnym. Lata się przeważnie

Maja Mazurkiewicz w trakcie rutynowych czynności przed startem w czerwcu 1998 r. (Fot. własna)

zimą, oglądając przepiękne widoki "kołdry z chmur" zwanej murem halnym, mieniące się wysokie chmury w kształcie soczewek i odgrywające rolę "czarnego charakteru" - rotory, które niejednego przestraszyły, a niektórych nawet pozbawiły życia. Mnie zdarzyło się, iż wariometr oparł się o koniec skali, pokazując przez parę sekund 20 m/s, a wysokościomierz wskazywał dawno przekroczo-

ne przewyższenie nad Kasprowym Wierchem, lecz na powrót było już za późno. Po tym locie gorliwiej uczyłam się do sesji zimowej, niż obserwowałam komunikaty meteorologiczne. Po zdaniu egzaminów na uczelni, nie mając już usprawiedliwienia dla siebie, 5 marca 1999 r. wystartowałam o godz. 10³² z zaśnieżonego lotniska w Nowym Targu z myślą o zdobyciu rekordu Polski kobiet w przewyższeniu. Odczepienie nastąpiło nad Zakopanem na około 1500 m n.p. lotniska. Z rotorów przy noszeniu do około 7 m/s przeszłam na lot falowy. Przede mną biel muru, a pode mną zakrywające świat chmury średnie (nie-typowe dla fali). Po 20 minutach już nie było widać ziemi, tylko wysoko w górze soczewka "wsysająca" jak na windzie. Kierownik lotów tymczasem zawiadamia, iż lot na rekord jest niemożliwy ze względu na brak zgody kontrolera lotów pasażerskich z Krakowa, ale zgody na diament wystarczy (!) Razem z mną w powietrzu dużo niżej jest już mój kolega, który ze względu na brak punktów orientacyjnych oddalił się od rejonu lotów i minął szczęśliwie z Boeingiem. Po uzyskaniu przewyższenia mam zalodzoną kabinę, utrudnione nieco sterowanie i pełną radości duszę. Lot trwał 1 h 10 min (schodzenie musiało nastąpić powoli ze względu na przebijanie warstwy chmur pode mną).

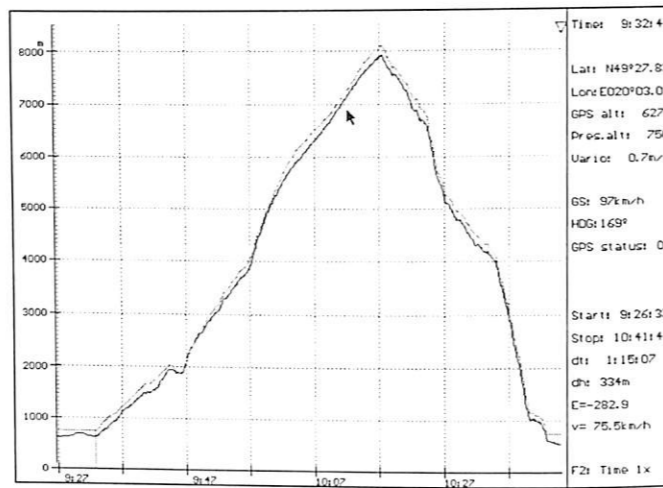
Chmury nad Tatrami w czasie lotu po drugi diament - zdjęcie zrobione z wysokości 7000 m z pokładu szybowca "Junior" (Fot. własna)

Imponujące. Kiedy zdobyłaś ostatni diament?

Było to 4 sierpnia br. podczas Szybowcowych Mistrzostw Polski Juniorów. Warunki, "jakich najstarsi górale nie pamiętali" (od 1994 r.), panowały przez ponad tydzień zawodów. Wtedy trener kadry (pod lekkim naciskiem rozochoconych zawodników, którym diamenty lśniły już w oczach), wyłożył trasę z Leszna Włp. przez Rydzynę - Janiszewice - Odolanów - Racule (k. Zielonej Góry). Drugi punkt okazał się szczególnie pechowy. Rozpędzone do prędkości 200 km/h "Jantary" (nazwa szybowca - przypis red.) z chmur zakrywających połowę nieba o podstawach ponad 2000 m natknęły się na teren pełen pokrycia wysokimi chmurami wytłumiającymi prądy wznoszące. Albo modlitwy żądnych diamentów pilotów, albo przypadek sprawił, iż dosłownie ocierające się o ziemię szybowce szczęśliwie przeleciały ponad 100 km w tak złej pogodzie. Ja przeleciałam cały dystans z prędkością 105 km/h, zwalniając po ostatnim punkcie i "dokręcając", by mieć pewny dół.

Kobiety na podniebnych szlakach to wielka rzadkość. Niewątpliwie tym większa satysfakcja. Czy oprócz startu w zawodach szybowcowych brałaś udział w innych imprezach lotniczych?

Tak. Ucząc się sztuki latania w Politechnice Rzeszowskiej, zaczęłam myśleć także o sporcie samolotowym. Zaplecze po kierunku pilotażu jest do tego sportu bardzo dobre, wymaga jedynie nauki kilku nowych elementów i doszlifowania tych już wcześniej poznanych. Polska kadra samolotowa w połowie składa się z absolwentów PRz, a jej młodsza część stanowi prawie całość. Tego roku odbyły się w Rzeszowie Samolotowe Nawigacyjne Mistrzostwa Polski. W kategorii juniorów zwyciężył student Politechniki Rzeszowskiej odbywający w tym roku praktykę inżynierską w Ośrodku Kształcenia Lotniczego - mój kolega z roku, Mateusz Szyguła. Świadczy to o wysokiej klasie zarówno wyszkolenia, jak i samych studentów.

Barogramka z lotu na falę

Które miejsce Ty zajęłaś?

Zająłam 6 miejsce w kategorii juniorów, a 24 (na 34) w kategorii seniorów.

Czy był to Twój debiut?

Startowałam już wcześniej w kilku zawodach, m.in. w Krakowie w tym roku, gdzie zajęłam 22 miejsce na 37 startujących. Należy pamiętać, że we wszystkich zawodach startuje 12 członków kadry narodowej na tych samych prawach jak wszyscy zawodnicy. Podczas konkurencji należy lecieć po trasie z tolerancją dwusekundową - czas lotu mierzą sędziowie. Na trasie należy znajdować zdjęcia (wcześniej zrobione przez trenera) i znaki w postaci płócien rozłożonych na ziemi. Jest jeszcze konkurencja lądowań. Wykonuje się 6 lądowań - 2 zwyczajne, 2 z nad stojącej przed "zerem" bramki, 1 bez użycia gazu z możliwością użycia klap i 1 bez gazu i bez klap.

Jakie masz plany na przyszłość?

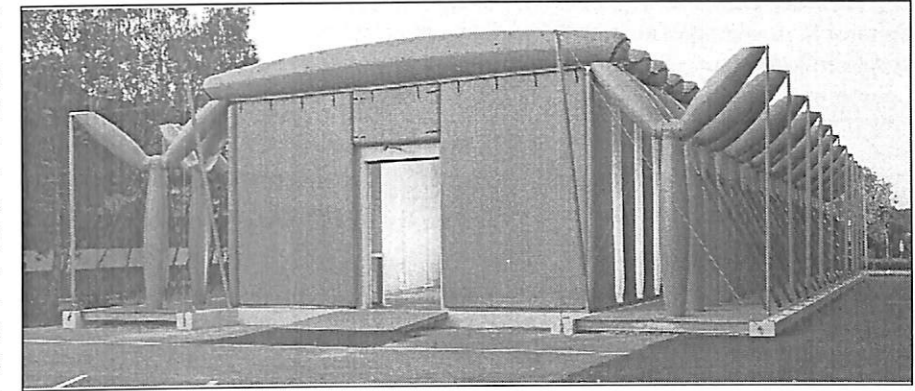
Obronić pracę magisterską i ukończyć praktykę na lotnisku. Dzięki uprzejmości władz Ośrodka Kształcenia Lotniczego Politechniki Rzeszowskiej - za co im pięknie dziękuję - mogłam pogodzić latanie w okresie wakacji na szybowcach z praktyką samolotową, przesuując ją na okres późniejszy. No ... a potem pozostaje mi szukanie pracy.

Bardzo pięknie dziękując za rozmowę, życzę Ci z całego serca powodzenia, wielu sukcesów, a przede wszystkim tylu lądowań, ilu startów.

Wystawa powietrza

Czy powietrze można pokazać na wystawie? Okazuje się, że tak. Z powodzeniem zrobiła to firma Festo w Wiedniu. Aż 24 obszary zastosowań naświetlają zwiedzającym wszystkie aspekty dotyczące powietrza. Oto relacja naszego pracownika - specjalisty z pneumatyki.

Niecodzienną wystawę pod tytułem *arbeitende luft - air at work* zaprezentowano w Wiedniu w Muzeum Techniki dnia 1 października br. Inicjatorem i głównym organizatorem wystawy była firma Festo GmbH, która obchodziła 40-lecie swojej działalności w Austrii, a jednocześnie w środkowej i wschodniej Europie. Otwarcie wystawy towarzyszyły uroczystości jubileuszowe odbywające się w salach Muzeum, potężnym gmachu, wybudowanym jeszcze za życia cesarza Franciszka Józefa w 1908 r. Atmosfera była rodzinna, bo Festo jest rodzinną firmą braci Stoll z Esslingen w Niemczech. Między krążkami, na których odbywało się okolicznościowe spotkanie, unosiły się eksponaty w postaci samolotów, szybowców, gondoli balonów i sputników. Artysty wykonujący dziewiętnastowieczną *"Ode do zachodniego wiatru"* Persy'ego Bysshe'a Shelleya sprawiali wrażenie zawieszonych w powietrzu. Nie było długich przemówień - trochę historii, aktualne przedsięwzięcia i nieco perspektyw oraz życzenia dalszego rozwoju i podziękowania za wieloletnią współpracę. Festo na trwałe wpisało się w historię przemysłu nie tylko austriackiego, ale również węgierskiego, polskiego, czeskiego, ukraińskiego i bułgarskiego, czyli historycznej *"Monarchii Naddunajskiej"*, jak określił to dyrektor Festo Austria dr G. Fuernsinn.

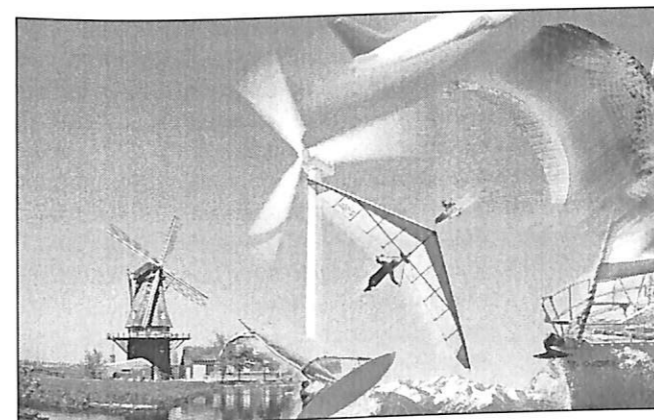
Powietrzna hala (Fot. własna)

wań. A tych zakresów zaprezentowano 24 - od sztuki, poprzez kształcenie, produkcję, zapewnienie jakości w przemyśle i medycynie, aż do ochrony środowiska.

Wystawa zaczyna się od historycznego przeglądu zastosowań pneumatyki, czyli od starożytności, gdzie wykorzystywano ją w świątyniach egipskich do otwierania drzwi, czy w organach wodnych, poprzez rewolucję techniczną, gdy powstawały pierwsze przemysłowe zastosowania np. w postaci silowników pneumatycznych, aż do inteligentnej pneumatyki obecnie stosowanej. Jednocześnie przewija się część odnosząca się do podstaw, obrazująca m.in. prawa mechaniki gazów i ich wykorzystanie np. w budowie tuneli - narzędzia, w górnictwie - lampy zasilane sprężonym powietrzem, w transporcie - poczta pneumatyczna. Rezultaty działania tych praw można osobiście sprawdzić na eksponatach. Tę część zamyka model tunelu aerodynamicznego istniejącego w wiedeńskim arsenale, w którym są badane najnowsze i najszybsze pojazdy szynowe. Na aktywnych, dynamicznych stanowiskach pokazano rozwój pneumatyki przemysłowej, wykorzystując przykłady ze środkowej i wschodniej Europy. Polska ma tu również swój wkład w postaci układu zamykania i otwierania czołowych drzwi zastosowanych w polskich pociągach Intercity Sobieski. W zakresie dydaktyki pokazano nowoczesne środki nauczania - od symulacji na przemysłowych elementach po najnowsze oprogramowanie do komputerów PC - projektowania, testowania i symulacji układów napędowo-sterujących.

Głównym motywem przewijającym się przez całą wystawę jest przenikanie powietrza do sztuki i kultury. Można tu wyliczyć różne przykłady, począwszy od "pneumatycznego" fortepianu - oryginalnego Boessendorfera wyposażonego w samogrające urządzenie z czytelnikiem dziurkowanej taśmy z 1911 r. do zdjęć pokazujących wykorzystywanie powietrza w realizacji filmów, wiatru w twórczości kompozytorskiej i malarzkiej. Powietrze jawi się w wielu przypadkach jako medium artystyczne w różny sposób inspirujące twórców. Teatr kukielkowy z pneumatyczną realizacją ruchów lalek i efektami dźwiękowymi jest natomiast przykładem możliwości tej dziedziny techniki w sztuce.

Innym, ciekawie zilustrowanym, zakresem tematycznym wystawy jest automatyzacja środkami pneumatyki z modułowymi systemami produkcyjnymi i automatycznymi

Collage (Fot. własna)

Ale głównym punktem programu była wystawa. Pytanie - skąd takie zainteresowanie oczywistym dla wszystkich powietrzem i czy takie najzwyklejsze powietrze może być przedmiotem ciekawej wystawy. Okazuje się jednak, że ponad 90% ludzi nie wie, co to jest sprężone powietrze. Wystawa daje możliwość zapoznania się z tą dziedziną naszej rzeczywistości technicznej i jest świetną lekcją z pneumatyki. "Pracujące powietrze" pokazuje nie tylko cały szereg niezwykłych eksponatów, lecz oferuje możliwość odwiedzającym za pomocą interaktywnych modeli bezpośrednie testowanie działania powietrza, głównie sprężonego, ale również i próżni. Tablice informacyjne pogłębiają wiedzę w różnych obszarach zastosowań.

urządzeniami np. obrabiarkami (już historycznymi) po najnowsze urządzenia np. segregujące banknoty, w których wykorzystano nie tylko możliwości manipulacyjne pneumatyki, ale wciągnięto ją również do badania jakości, czyli w tym przypadku stopnia zużycia. Ten ostatni problem jakości pojawia się również w wielu pokazanych praktycznych zastosowaniach.

Powietrze odgrywa również istotną rolę w sporcie i medycynie. Glidy, lotnie i parolotnie, nie mówiąc już o szybowcach czy samolotach. W medycynie natomiast można wymienić respiratory, pneumatyczne urządzenia dentystyczne czy też urządzenia wspomagające udzielanie pierwszej pomocy. Nie sposób wyliczyć tu wszystkich ujęć "pracującego powietrza",

które można było zobaczyć, bo były też urządzenia gospodarstwa domowego (np. odkurzacze), a nawet swój kącik miały dzieci z różnymi powietrznymi zabawkami. Wystawa, jak przystało na panujące tendencje i chyba modę, kończy się aspektami ekologicznymi pod hasłem - "potrzebujemy powietrza do życia i to czystego powietrza".

W tematykę wystawy wprowadza nas słowem obrazem i dźwiękiem interesujący przewodnik z płytą CD, który również pokazuje podejście do powietrza z różnego punktu widzenia - artysty, mechanika, automatyka, profesora, handlowca i właściciela firmy.

Lukasz N. Węsierski

Wielki Mechaniczny BIBLIOTEKARZ

Pracownicy Biblioteki Głównej Politechniki Rzeszowskiej, 3 września br. w trakcie wyjazdu szkoleniowego, zwiedzili najbardziej nowoczesny budynek biblioteki w Europie - Bibliotekę Śląską w Katowicach.

Powstała ona około 1922 r. jako Biblioteka Sejmu Śląskiego, formalnie istniała od 1924 r. Księgozbiór od początku obejmował różne dziedziny wiedzy ze szczególnym uwzględnieniem Śląska. Do 1929 roku biblioteka mieściła się wraz z Sejmem i Urzędem Wojewódzkim w gmachu obecnej Wyższej Szkoły Muzycznej, w latach 1929-1934 w nowym gmachu Sejmu i Urzędu Wojewódzkiego, od 1934 r. w gmachu Towarzystwa Czytelni Ludowych. W tym samym roku otrzymała prawo do egzemplarza obowiązkowego z województwa śląskiego. W 1936 roku przekształcono ją na Śląską Bibliotekę Publiczną o charakterze ogólnonaukowym, ze szczególnym uwzględnieniem silesiadców (dokumentów wydanych na Śląsku lub dotyczących Śląska), prac o charakterze ekonomicznym, prawniczym i społecznym. W czasie II wojny światowej hitlerowcy połączyli ją z Biblioteką Krajową w Bytomiu. W 1952 roku została uznana za placówkę naukową i przyjęła nazwę Biblioteki Śląskiej w Katowicach.

Biblioteka prowadzi katalog centralny silesiadców, oparty na zbiorach własnych i odpisach kart katalogowych z różnych bibliotek.

Ponieważ dotychczas zajmowany budynek biblioteki przestał nadawać się do użytku, w 1991 r. rozpoczęto budowę nowego gmachu biblioteki, przy placu Rady Europy 1. Symbolika budynku jest bardzo śląska: z przemysłowej hałdy wyrasta wieża magazynu książek, niczym szyb wyciągowy kopalni. Pozostała część budowli została ukryta - przez architektów - pod ziemią. Oś biblioteki wyznacza szyb, którym kursują wagoniki kolejki dowożącej książki do wszystkich czytelni i wypożyczalni. Odwrócono tu powszechnie obowiązującą zasadę, że to czytelnik szuka książki. W każdej czytelni, katalogach, a także holu biblioteki czytelnicy mają swobodny dostęp do 80 terminali kompleksowego systemu obsługi bibliotek - PROLIB. Pozwala on na poszukiwanie informacji w katalogu na temat zasobów biblioteki zarówno czytelnikom, jak i każdej osobie mającej dostęp do sieci Internet. Katalog umożliwia różnego typu wyszukiwanie w zależności od posiadanych przez użytkownika informacji. Zamówiony wolumin można odebrać w każdej czytelni: głównej, czasopiśm, informacji naukowej, w zbiorach specjalnych, w mikrofilmach, muzycznej, zbiorów śląskich czy w Centrum Dokumentacji Europejskiej, gdzie są gromadzone materiały Unii Europejskiej. Książka sama znajdzie czytelnika.

Biblioteka Śląska jako jedyna w kraju, a nawet w Europie zastosowała system wysokiego składowania - LIBROMAG, dotychczas wykorzystywany wyłącznie w przemyśle. Magazyny tworzy pięć kolejnych pięter wieży. Każde pomalowano na inny kolor. Piętra zapełniają regały na kółkach, które są przesuwane kołowrotami. Mieszczą na każdym piętrze ponad ćwierć miliona książek (dwa razy więcej niż zmieściłoby się na normalnych półkach twardo stojących na ziemi).

Biblioteka Śląska mimo swej nowoczesności jest właściwie... średniowieczna, jest w niej salka zwana *Benedyktynką*, a do większości książek wyłączny dostęp ma tylko Wielki Mechaniczny Bibliotekarz. Pięcioma ogromnymi łapami - Mustangami, z których każda waży dwie tony, sięga po odpowiednie pojemniki z książkami. Pojemniki te są transportowane taśmociągami do stanowiska bibliotekarza, który zamówioną książkę umieszcza w wagoniku i przesyła dalej do miejsca, gdzie czeka na nią czytelnik. Cały

Uczestnicy wycieczki przed wejściem do Biblioteki Śląskiej w Katowicach (Fot. własna)

ten proces trwa od 10 do 60 min. Łapa Wielkiego Mechanicznego Bibliotekarza porusza się poziomo wzdłuż regału z prędkością 3 m/s, w pionie zaś - 1,5 m/s. Musi się zatrzymać przed pojemnikiem z dokładnością do 1 mm. Mózg Mechanicznego Bibliotekarza to dwa potężne komputery. Pierwszy kontroluje, drugi - notuje w pamięci każdy ruch. Jest to ważne, bo tylko Mechaniczny wie, gdzie położył pojemniki z książkami.

W podziemnym laboratorium Biblioteki Śląskiej - najlepiej wyposażonym w kraju - dezynfekowano książki z Biblioteki Jagiellońskiej.

Biblioteka Śląska zajmuje 2 ha terenu zagospodarowanego, 17 tys. m² powierzchni użytkowej, 81 tys. m³ kubatury, 52 km półek w magazynach zrobotyzowanych, zwartych i ogólnie dostępnych, 120 miejsc w sali audiowizualnej, 250 w czytelnich i 170 miejsc parkingowych. W podziemiach biblioteki znajduje się nowoczesna kawiarnia.

Wróciliśmy pełni pozytywnych wrażeń. Widzieliśmy bibliotekę XXI wieku i mamy nadzieję, że właśnie w tym kierunku będzie się rozwijać współczesne polskie bibliotekarstwo.

Urszula Tobiasz
Agnieszka Zych

Włochy '99

Katedra Mostów Politechniki Rzeszowskiej zorganizowała w dniach 13-19 czerwca br. drugą zagraniczną wycieczkę techniczną dla studentów specjalności "budowa i utrzymanie mostów". W 1997 roku studenci byli w Danii i Niemczech. W tym roku obejrzeli mosty na trasie: Bratysława, Wenecja, Florencja, Werona, Innsbruck, Wiedeń.

W wycieczce uczestniczyło 32 studentów IV i V roku studiów dziennych, 10 pracowników Politechniki Rzeszowskiej (nie tylko z Katedry Mostów), po dwóch przedstawicieli Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji (SITK), Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej (ZMRP) oraz nauczyciel Technikum Drogowo-Geodezyjnego z Jarosławia, który współpracuje z Katedrą Mostów PRz.

Środki finansowe na wycieczkę uzyskano dzięki życzliwości wielu sponsorów. Były nimi firmy mostowe z Warszawy (BBR Polska, Freyssinet Polska, Zakłady Budownictwa Mostowego, Zakład Głębokiego Fundamentowania), Łodzi (Mosty-Łódź) ze Szczecina (Energo-pol), Kielce i Sandomierza (Kieleckie Przedsiębiorstwo Robót Mostowych), Krakowa (Addiment) i Katowic (ABF Mosty, Przedsiębiorstwo Robót Inżynierskich PRInż, ZBM). W rewanżu pracownicy Katedry Mostów przeprowadzili społecznie dla pracowników firm sponsorujących cykl szkoleń z najnowszych technologii budowy fundamentów mostowych, utrzymania mostów i materiałów do ich budowy. Wycieczkę dofinansowały: Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska PRz, a także rzeszowskie oddziały SITK i ZMRP. Organizacją przejazdów, noclegów i wyżywienia zajęło się sprawnie rzeszowskie biuro podróży "Restur". Bardzo były pomocne Panie z administracji uczelni, które nadzorowały formalną i finansową stronę tego wyjazdu. Wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania wycieczki, pragniemy w tym miejscu serdecznie podziękować.

Uczestnicy obejrzeli m.in. kilka sławnych mostów (Ponte Vecchio i Santa Trinita we Florencji, Ponte Rialto i Most Westchnień w Wenecji), zabytkowy akwedukt w Luce oraz najświetniejszy balkon świata w Weronie, z którego Julia wysłuchiwała westchnień miłosnych Romea. Atrakcją techniczną była wizyta na remontowanych dwóch potężnych wia-

duktach: Isarco i Ponticolo, leżących w ciągu alpejskiego odcinka jednej z włoskich autostrad A1. Przewodnikiem był p. Rosignoli - Dyrektor Generalny firmy Tecnochem na Włochy i Europę. W remoncie obydwu wiaduktów, których

Uczestnicy wycieczki zwiedzili wiele urokliwych miejsc (Fot. własna)

rozmiary można porównać z wymiarami jedynie nielicznych obiektów mostowych w Polsce, są stosowane nowoczesne materiały naprawcze z dodatkiem migrujących inhibitorów korozji. Niewątpliwie duże wrażenie wywarł na uczestnikach wycieczki Most Europa, którego podpory osiągają wysokość ponad 190 m, położony w ciągu tej samej autostrady A1 na terenie Austrii.

Przejazd przez kilka krajów europejskich umożliwił ponadto uczestnikom wycieczki przekrojową ocenę stanu i utrzymania w nich obiektów mostowych. Oprócz uzyskania wielu informacji technicznych wszyscy mieli również możliwość przeżycia licznych wrażeń, jakie zawsze towarzyszą zwiedzaniu zabytkowych miast i miejsc.

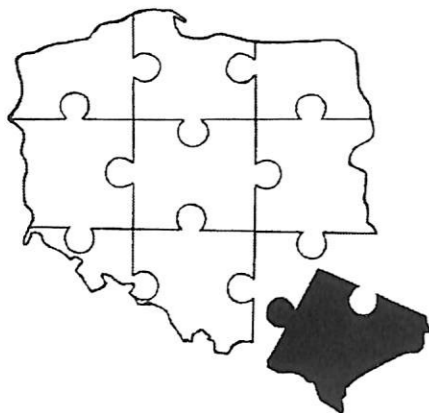
Mimo trudności finansowych Politechniki Rzeszowskiej pragniemy utrzymać niezastąpioną, naszym zdaniem, formę dokształcania studentów, nadal organizując, co dwa lata, kolejne zagraniczne wycieczki techniczne. O ich trasach i przebiegu z przyjemnością poinformujemy czytelników "Gazety Politechniki".

Dariusz Sobala

Letni obóz Studenckiego Koła Naukowego Reklamy

"*Cudze chwalicie, Soliny nie znacie*". Pod takim hasłem z inicjatywy studentów III i IV roku Wydziału Zarządzania i Marketingu został zorganizowany w dniach 12-18 lipca br. obóz naukowy "Solina '99". Jego celem było zebranie materiału empirycznego dotyczącego stanu bazy turystycznej i usług oferowanych przez ośrodki turystyczne z okolic Jeziora Solińskiego, a także poszerzenie wiedzy i umiejętności praktycznych studentów z zakresu promocji rynkowej i badań marketingowych.

Prace badawcze były realizowane w następujących sekcjach: nadzoru i koordynacji, komunikacji marketingowej, gromadzenia danych źródłowych i badań marketingowych. W czasie pobytu w Solinie uczestnicy obozu uruchomili "Studenckie Biuro Reklamy", oferując doradztwo i pomoc w promocji lokalnych ośrodków turystycznych. Służyły temu opracowywane przez członków koła naukowego materiały reklamowe (foldery, ulotki). Sprawne i fachowe wykonanie zleconych zadań zapewniał entuzjazm studentów i profesjonalny sprzęt komputerowy. Sekcja gromadzenia danych źródłowych, na

podstawie wcześniej przygotowanych kwestionariuszy, zebrała dane empiryczne o ośrodkach turystycznych. Przedmiotem analizy oprócz standardu i zakresu oferowanych usług były podejmowane formy promocji. Odrębne kwestionariusze wypełniały gminy, które odpowiadały na pytania m.in. o stosowane instrumenty promocji i o realizowane inwestycje mające za zadanie poprawę i rozbudowę infrastruktury turystycznej. Za pomocą ankiet został zbadany segment odbiorców usług turystycznych. Indywidualni turyści wypowiadali się, czy są zadowoleni z pobytu nad Jeziorem Solińskim oraz czy spotkali się z jakąkolwiek formą promocji tego zakątka kraju.

W trakcie pobytu w Bieszczadach członkowie zarządu koła wraz z pracownikami naukowymi uczestniczącymi w obozie odbyli rozmowy z przedstawicielami władz samorządowych (m.in. starostą powiatu bieszczadzkiego, burmistrzem miasta Leska, wójtem gminy Solina). Wyrazili oni zainteresowanie wynikami badań przeprowadzonych przez Studenckie Koło Naukowe Reklamy oraz zaofiarowali chęć nawiązania szerszej współpracy. Obóz był pierwszym etapem trzyletniego projektu, zakładającego opracowanie raportu o stanie bazy turystycznej regionu Jeziora Solińskiego. W przyszłości pozwoli on stworzyć strategię promocyjną. Dalsze plany obejmują nawiązanie współpracy z ośrodkami akademickimi w Słowacji i na Ukrainie.

Realizację programu obozu zapewniła pomoc opiekuna naukowego koła **dr. Jakuba Daszkiewicza** oraz pracowników Katedry Marketingu i Zakładu Nauk Humanistycznych **mgr Hanny Sommer** - specjalistki z zakresu socjologii i **mgr Beaty Zatwarnickiej-Madury**, zajmującej się marketingiem.

Letni obóz naukowy mógł się odbyć dzięki przychylności i finansowemu wsparciu Ministerstwa Edukacji Narodowej, władz uczelni oraz Wydziału Zarządzania i Marketingu.

Dorota Dec
Marcin Gębarowski

Apel poległych w Maleniskach pod Jarosławiem

Bywają najrozmaitsze uroczystości ku czci różnych sytuacji i faktów historycznych, które przemijają bez echa. Ale bywają i te, zorganizowane nawet w małych środowiskach ludzkich, które wywołują wzruszenie, a w pamięci pozostają jako trwały ślad zaistnienia.

Takim był apel poległych zorganizowany 12 września 1999 r. we wsi Pawłosiów pod Jarosławiem z udziałem władz administracyjnych powiatu, władzy duchownej, kompanii honorowej Wojska Polskiego, pocztów sztandarowych, kombatantów i kilku tysięcy uczestników, również klucza samolotów Ośrodka Kształcenia Lotniczego oraz władz Politechniki Rzeszowskiej.

12 września 1939 roku nad polami Pawłosiowa została stoczona ostatnia bitwa lotnicza obrony polskiego nieba. Dwa nie-

mieckie merserschmitty zaatakowały polskiego "Łosia" z czteroosobową załogą, a mając przewagę zarówno ognia, jak i szybkości, zestrzeliły go. Dwu lotników poległo, natomiast dwu uratowało się na spadochronach, choć z ranami. Zabitych pochowano, po różnych perypetiach, na cmentarzu w Maleniskach.

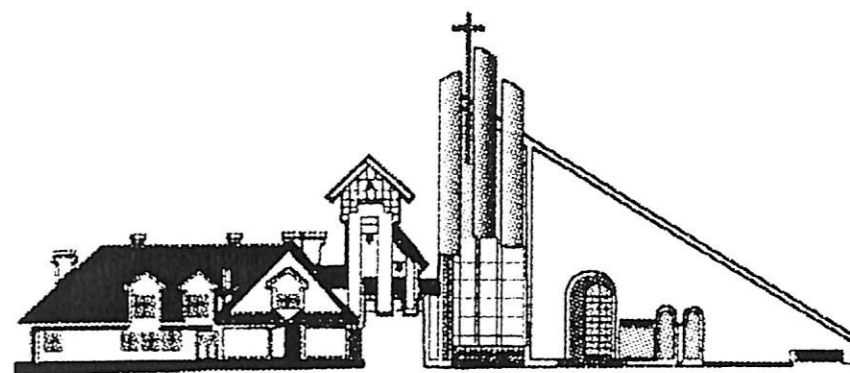
Stąd uroczystości wspomnieniowe o niezwykle patriotycznym wydźwięku odbywały się w kościele parafialnym w Pawłosiowie, gdzie w 60. rocznicę bitwy odsłonięto tablicę pamiątkową w Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Pawłosiowie oraz przy grobie lotników polskich na cmentarzu. Nadano im szerszy, ogólnonarodowy charakter, włączając pamięć żołnierzy września i ofiar deportacji sowieckich na Sybir.

Nieczęsto można przeżywać wzruszające wiersze oraz poematy wygłaszane przez młodzież i przerywane nagraniami "Marszu Mokotowa" i innych pieśni drugiej wojny światowej.

Przekazywanie tradycji w dalekiej od Warszawy polskiej wsi, zaangażowanie społeczne - właściwie bezinteresownie - utrwalające świadomość narodową w tak pięknie zorganizowanej formie to wartość godna najwyższego uznania. A sam apel poległych mieszkańców Jarosławskiego, nazwiska глуcho odczytywanych przez pułkownika, komendy "pal" i strażów kompanii honorowej z bagnetami "na sztorc" jednocześnie, wywołują refleksję na temat czasu nieludzkiego i ludzkich losów.

Przełot "Kolibrów" w kluczu, potem nisko indywidualnie - to podkreślenie lotniczego charakteru źródła uroczystości.

I jeszcze może interesująca informacja: major - proboszcz będącego w budowie w Jarosławiu kościoła pod wezwaniem Chrystusa Króla, po zdjęciu mundur i ubraniu sutanny, zaprosił nas do swojego "gospodarstwa". Jedno z najpiękniejszych w Polsce wnętrz kościoła, ultranowoczesne, symboliczne rzeźby w ołtarzu głównym, w tym samym stylu stacje Drogi Krzy-

Widok kościoła pod wezwaniem Chrystusa Króla w Jarosławiu

żowej, a w podziemiach 20 komputerów, sale wykładowe, siłownia, sala rycersko-myśliwska i najprawdziwszy klub sportowy o wielu dyscyplinach.

A refleksja ogólna?

Polska to nie tylko województwa, stolice, uczelnie - to suma wielkich inicjatyw ludzkich i woli działania w "niby małych" środowiskach.

Stanisław Kuś

"Czystość środowiska naturalnego w naszym mieście"

Międzynarodowa konferencja nt. "**Czystość środowiska naturalnego w naszym mieście**" odbyła się we Lwowie w dniach 21-24 września 1999 r. Konferencję zorganizował Uniwersytet i Politechnika we Lwowie, Towarzystwo Chromatograficzne Ukrainy oraz Zachodnie Centrum Ukraińskiego Oddziału Światowego Laboratorium we Lwowie (ZCUOŚL było organizatorem Warsztatów Badawczych NATO w 1997 r., zob. "GP", nr 9-10/97, s. 17). Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był **dr Modest Gerciuk** z Towarzystwa Chromatograficznego Ukrainy.

Do uczestnictwa w konferencji zaproszono z Polski **prof. dr. hab. Romana Lebołę** z Wydziału Chemii UMCS w Lublinie oraz **prof. dr. hab. Stanisława Kopacza** i **dr. hab. Marię Kopacz**, **prof. PRz** z Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej. Prof. Stanisław Kopacz wszedł w skład Komitetu Naukowego i wygłosił referat pt. "*Rozpowszechnienie chromu w środowisku naturalnym i jego analiza*" (współautor - dr hab. inż. Jan Kalembkiewicz, prof. PRz). Prof. PRz Maria Kopacz była współautorką pracy pt. "*Mieszane fazy stałe do ekstrakcyjno-chromatograficznego określania fenolu i gwajakolu w wodzie pitnej*", prezentowanej przez prof. Ja.I. Korenmana ze współpracownikami z Woroneskiej Państwowej Akademii Technologicznej (Woroneż, Rosja).

W konferencji, której obrady odbywały się w języku ukraińskim i rosyjskim (oraz spotkania poza obradami - w języku

polskim), wzięło udział 149 osób z Gruzji, Jugosławii, Polski, Rosji i Ukrainy.

Tematyka obejmowała następujące zagadnienia:

- stan środowiska we współczesnych miastach;
- poszukiwanie sposobów rozwiązania zagadnień związanych z zachowaniem środowiska naturalnego;
- czystość środowiska a zdrowie mieszkańców;
- metody analizy zanieczyszczeń obiektów środowiska;
- techniczne i aparaturowe rozwiązania zagadnień związanych z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego.

W trakcie trwania konferencji odbyło się spotkanie towarzyskie w Lwowskim Ratuszu, wycieczka po pięknej lwowskiej Starówce oraz Cmentarzu Łyczakowskim i Orląt Lwowskich.

Na zakończenie raz jeszcze pragnę podziękować organizatorom konferencji, a szczególnie przewodniczącemu **dr. Modestowi Gerciukowi** i **dr. Włodzimierzowi Wasileczce** za zaproszenie nas do udziału w tej interesującej konferencji i okazanie nam wyjątkowej gościnności, a także naszym przewodnikom - **prof. Romanowi Makitrze** z Akademii Nauk oraz **mgr Larisie Lebedinieć** z Uniwersytetu Lwowskiego za przybliżenie nam uroków pięknego Lwowa i zapoznanie z jego najważniejszymi zabytkami.

Stanisław Kopacz

Info Kurier Samorządu Studentów

Adres Samorządu Studentów PRz: DS "Promień", ul. Akademicka 1, pok. 1

Wystąpienie przewodniczącego Samorządu Studentów Politechniki Rzeszowskiej na inauguracji roku akademickiego 1999/2000

JM Rektorze, Wysoki Senacie,
Drodzy Goście, Studenci,

Stajemy obecnie na progu nowego roku akademickiego. Dla wielu z nas jest to kolejny rok wytężonej pracy, której celem jest uzyskanie wykształcenia, pozwalającego na patrzenie w przyszłość z nadzieją na osiągnięcie sukcesu czy to w życiu zawodowym, czy też prywatnym. Uczelnia w zamian za wytężoną pracę daje nam do ręki narzędzie do spełnienia naszych marzeń.

Jestem dumny, że studiuje w Politechnice Rzeszowskiej, uczelni dużej i silnej, pozwalającej swoim studentom z wiarą i ufnością patrzeć w przyszłość. Serdecznie witam w progach naszej uczelni młodych ludzi. Z chwilą gdy Jego Magnificencja Rektor wręczył Wam indeksy, staliście się prawdziwymi studentami, solą tej uczelni. Na pewno długo czekaliście na ten moment - jest to dla Was czas wkraczania na nową ścieżkę życia. Zazdroszczę Wam tego dreszczyku emocji związanego z poznawaniem nowego, teraz jeszcze trochę tajemniczego środowiska.

Jako student V roku i przewodniczący Samorządu Studentów chciałbym się z Wami podzielić kilkoma doświadczeniami.

Studiowanie w Politechnice Rzeszowskiej daje wiele możliwości aktywnego działania. Życie studenckie nie składa się tylko z nauki i zabawy - jak powszechnie się sądzi. Taki model studiowania byłby prosty i ubogi.

Lata studiów to najlepszy czas na nauczenie się współdecydowania o wszystkich aspektach naszego życia. Ze swego doświadczenia wiem, że na początku studiów trudno jest myśleć o tym, jaki wpływ można wywrzeć na uczelnię, w której się uczymy. Po przystosowaniu się jednak do nowych warunków należy śmiało rozejrzeć się, co by można zmienić na lepsze i gdzie popробować swoich sił. W pojedynkę niewiele można zdziałać - o wiele lepiej wstąpić do jednej z wielu działających w naszej uczelni organizacji studenckich lub zebrać głosy poparcia wśród znajomych i wystartować w wyborach do Samorządu Studentów.

Bez przedstawicieli studentów nie może się bowiem odbyć prawie żadne spotkanie dotyczące spraw studenckich. Nasi przedstawiciele zasiadają w komisjach dydaktycznych, Radach Wydziałów, Senacie, a także w Parlamencie Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego i Komisjach Sejmowych.

To My, studenci, rozdzielamy środki na pomoc materialną, dzielimy miejsca w domach studenckich, współdecydujemy o

ich remontach i cenach (oczywiście z uwzględnieniem rachunku ekonomicznego), opiniujemy programy studiów - mamy w wielu sprawach głos równorzędny z profesorami.

Zyczenia i rady do nowo przyjętych studentów kieruje Daniel Kozdęba - przewodniczący Samorządu Studentów PRz (Fot. M. Mrstakiewicz)

Tak różnorodne spektrum problemów, w których rozwiązywaniu uczestniczy Samorząd Studentów, pozwala na zdobycie doświadczeń i umiejętności - dodatkowych atutów w walce o pracę, których nie zaferuje nam żaden kierunek kształcenia.

Choć praca w takiej organizacji pochłania mnóstwo czasu, jest to ciekawe hobby, robimy to, by móc się rozwijać, mieć wpływ na to, co nas dotyczy i być dumnym z rozwoju naszej uczelni, by móc mówić student Politechniki Rzeszowskiej to brzmi dumnie. Naszym zadaniem jest, by tej szansy nie zaprzepaścić.

Drogie Koleżanki i Koledzy!

Skończył się czas, kiedy niejednokrotnie koniecznego wyboru dokonywał za Was Wasz wychowawca czy dokonywali rodzice. Obecnie stajecie się pełnoprawnymi członkami społeczności akademickiej z jej wszystkimi prawami, ale i obowiązkami.

Pamiętać należy o samej idei akademickości. Młody student, oprócz zdobywania wiedzy, ma również możliwość kontaktu ze światem nauki i kultury. Ma to dwojaki wymiar. Zdobywając wiedzę, obcujemy ze środowiskiem, które kształtuje nasz światopogląd, a jednocześnie daje ogłędę i poszerza nasze horyzonty myślowe. W perspektywie czasu staje się to doskonale zauważalne.

Stoimy obecnie na progu nowego tysiąclecia. Czekają nas nowe wyzwania i nowe obowiązki. Jak im w przyszłości sprostać, będzie zależało w dużej mierze od tego, jak wiele doświadczeń uda nam się zdobyć w murach uczelni.

By Wam w tym pomóc, jest tworzony obecnie doskonalszy system subsydiowania studentów. Wszystkim z Was są już chyba znane takie terminy, jak: stypendium socjalne, naukowe czy kredyt studencki. Wymaga on drastycznego zwiększenia nakładów finansowych, niemniej jednak mam nadzieję, że będzie zapowiedzią pozytywnych zmian w tym kierunku.

Czas studiów nie jest wypełniony tylko i wyłącznie nauką. Macie tu doskonałą okazję do rozwoju Waszych zainteresowań, ale znajdziecie również czas na rozrywkę. Pamiętajcie o najważniejszej maksymie studenckiej: "Ucząc się, myślcie o zabawie, bawiąc się, nie zapominajcie o nauce!" Ważne jest, by umieć to w odpowiedni sposób pogodzić. Starsi z nas wiedzą, o czym mówię.

Kończąc wypowiedź, chciałbym życzyć Wam wszystkim powodzenia i wytrwałości w rzetelnej pracy na naszej uczelni.

Daniel Kozdęba

LEKSYKON KREDYTOWY czyli od A do Z o systemie kredytów i pożyczek studenckich

A

A - a może od razu przejdźmy do B?

B

Banki:

a) **Bank Gospodarstwa Krajowego** - bank, w którym jest ulokowany Fundusz Kredytów i Pożyczek Studenckich. Zarządza on środkami Funduszu oraz zawiera umowy z bankami komercyjnymi, określając zasady wykorzystania tych środków. Obecnie została wprowadzona możliwość umarzania przez Ministra Edukacji Narodowej spłaty kredytu, która objęta jest poręczeniem Banku Gospodarstwa Krajowego ze środków Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytów, w przypadku braku prawnych możliwości dochodzenia przez Bank Gospodarstwa Krajowego roszczeń z tytułu realizowanego poręczenia. W wyniku takiej decyzji Bank Gospodarstwa Krajowego prześle środki odpowiadające kwocie kredytu umorzonego z Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich na rachunek Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych. **Oznacza to, iż studenci z rodzin najmniej zamożnych, którzy zazwyczaj nie mogą otrzymać kredytu z powodu braku poręczycieli, będą mogli skorzystać z oferty Banku Gospodarstwa Krajowego zajmującego się poręczeniami ze środków Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych.**

b) **banki udzielające kredytów:** PKO BP; PeKaO S.A.; Bank Przemysłowo-Handlowy S.A.; Bank Ochrony Środowiska S.A.; Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.; Kredyt Bank PBI S.A.; Bank Zachodni S.A.; Wielkopolski Bank Kredytowy S.A.; Górnśląski Bank Gospodarczy S.A.

C

"Cigna STU Życie" S.A. - to nazwa towarzystwa ubezpieczeniowego, które jako pierwsze w Polsce będzie się zajmować komercyjnym poręczeniem spłaty kredytu. Jest to odpowiedź na jedną z największych bolączek, z jaką mieli do czynienia studenci chcący pobrać kredyt - znalezienie wystarczającej liczby poręczycieli. Wszystkie potrzebne informacje uzyskacie pod warszawskim numerem telefonu: (0-22) 820-24-82 lub 820-24-04

D

Dochód - pierwszeństwo w otrzymaniu pożyczki studenckiej lub kredytu studenckiego mają studenci o niskich dochodach na osobę w rodzinie; sytuacja materialna studenta jest badana tylko raz - w momencie składania wniosku o kredyt, jeśli w trakcie otrzymywania rat kredytu jego sytuacja znacznie się poprawi (np. wygra kilka milionów w TOTO-LOTKA), nie traci on prawa do otrzymywania kolejnych rat kredytu (!):

1. Przy liczeniu dochodu na osobę w rodzinie studenta, który nie ma stałych dochodów lub osiąga dochód poniżej najniższego wynagrodzenia za pracę, uwzględnia się dochód rodziców. Dotyczy to również przypadku, gdy student nie mieszka z rodzicami lub założył rodzinę.
2. Gdy student ma stałe źródło dochodu, osiąga miesięczny dochód powyżej najniższego wynagrodzenia za pracę i założył rodzinę - przy liczeniu dochodu na osobę w rodzinie przyjmuje się dochód studenta, jego żony i jego dziecka. Jeżeli nie posiada samodzielności finansowej, należy brać pod uwagę również dochody rodziców.
3. Jeżeli student posiada samodzielność finansową, ale prowadzi wspólne gospodarstwo domowe z rodzicami - potwierdzone oświadczeniem studenta - należy przy liczeniu dochodu na jedną osobę w rodzinie uwzględnić dochód rodziców.

4. Jeżeli przy liczeniu dochodu na osobę w rodzinie studenta uwzględnia się dochody rodziców, to należy brać pod uwagę również pozostające na ich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci uczące się do 25 roku życia i dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek.
5. Przy liczeniu wysokości dochodu uwzględnia się utratę stałego źródła dochodu, a także zmiany w dochodach wynikające z przejścia na emeryturę lub rentę.
6. Liczbę osób w rodzinie studenta należy uwzględniać według stanu aktualnego, a dochody tych osób z ostatniego roku podatkowego. W przypadku przejścia na emeryturę, rentę lub utraty pracy należy brać pod uwagę połowę dochodu z roku podatkowego, a połowę dochodu na podstawie aktualnych danych.

Dochody studenta i jego rodziny (patrz R - Rodzina) - w ostatnim roku podatkowym powinny być potwierdzone przez urząd skarbowy (w przypadku dochodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych).

Dochody inne (np. zasiłki chorobowe) - powinny być potwierdzone innym dowodem określonym przez bank; w przypadku niemożności udokumentowania dochodów z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej przyjmuje się je w wysokości nie niższej niż zadeklarowane przez osoby osiągające te dochody kwoty, stanowiące podstawę wymiaru składek ubezpieczeniowych na ubezpieczenie społeczne. Dochód z prowadzenia gospodarstwa rolnego ustala się na podstawie powierzchni użytków rolnych w hektarach przeliczeniowych i przeciętnego dochodu z 1 ha przeliczeniowego.

Dochód przeciętny miesięczny - przypadający na jedną osobę w rodzinie ustala się, dzieląc łączną kwotę dochodów uzyskanych przez członków rodziny w ostatnim roku podatkowym przez liczbę 12 oraz przez liczbę członków rodziny.

Dokumenty, jakie należy załączyć do wniosku (patrz Z - Zaświadczenie).

F

Fundusz Pożyczek i Kredytów Studenckich - środki finansowe (przede wszystkim z budżetu państwa) przeznaczane na udzielanie pożyczek studenckich oraz spłatę części należnej kwoty odsetek od kredytów pobranych przez studentów, a także na pokrywanie skutków finansowych umorzeń spłaty kredytów (patrz U - Umorzenia).

Fundusz Pomocy Materialnej - świadczenia bezzwrotnej pomocy materialnej (stypendia socjalne, naukowe i pozostałe formy pomocy), których otrzymywanie nie ma wpływu na sytuację osoby wnioskującej o kredyt i w drugą stronę - fakt otrzymywania kredytu nie odbiera możliwości otrzymywania np. stypendium socjalnego czy też dopłaty do zakwaterowania.

G

Gospodarstwo domowe - pojęcie konieczne do określenia średniego dochodu na głowę w rodzinie studenta (patrz R - Rodzina).

K

Komisja ds. Kredytów i Pożyczek Studenckich - dziewięcioosobowy (4 przedstawiciele strony rządowej, 1 przedstawiciel rektorów oraz 4 przedstawiciele studentów) organ doradczy Ministra Edukacji Narodowej opiniujący wysokość oprocentowania pożyczek oraz wysokość odsetek od kredytów, zasady zawierania umów pomiędzy BGK a bankami komercyjnymi itd.

Kredyt studencki - kwota 400 złotych miesięcznie (w tym roku akademickim), pochodząca z kapitału wymienionych 9 banków komercyjnych, którą student otrzymuje na wskazany rachunek bankowy.

Kredytobiorca - każdy student, bez względu na typ uczelni (publiczna/niepubliczna) i system studiów (dziennie, wieczorowe, zaoczne, eksternistyczne); jedynym ograniczeniem jest warunek rozpoczęcia studiów przed 25 rokiem życia, czyli teoretycznie mielibyśmy około 1,3 mln studentów uprawnionych do złożenia wniosku o kredyt.

O

Okres otrzymywania kredytu (suma okresów studiowania, z wyłączeniem urlopów zdrowotnych i losowych) - maksymalnie okres ten nie może przekroczyć łącznie sześciu lat. Nie można ubiegać się o kredyt w przypadku złożenia uprzednio egzaminu magisterskiego, nawet jeśli wnioskodawca podczas swych pierwszych studiów nie ubiegał się (nie otrzymywał) o kredyt, a rozpoczynając swoje drugie studia nie przekroczył progu 25 roku życia.

Okres karencji - w spłacie kredytu po ukończeniu studiów wynosi jeden rok, spłata rozpoczyna się jednak nie później niż w dniu 1 października roku następującego po roku planowanego ukończenia studiów.

Okres spłaty kredytu (pożyczki) - liczba rat spłaty kredytu jest równa dwukrotności liczby rat pobierania tego kredytu, tym samym, pobierając kredyt przez 5 lat, otrzymamy 50 rat, co oznacza, że mamy spłacić ten zaciągnięty kredyt w 100 ratach, a to daje 8 lat i 4 miesiące; 3 lata pobierania kredytu (30 rat) daje nam odpowiednio 5 lat spłacania (60 rat) itd.

Oplata skarbową - opłata, w kwocie 4,50 zł, pobierana przez urząd skarbowy za wydanie potwierdzonej kopii zeznania podatkowego (tzw. PIT-u) za rok poprzedni; zgodnie z ustawą "ordynacja podatkowa" urząd skarbowy wydaje stosowne potwierdzenie "niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od złożenia wniosku" - niestety opieszałość urzędów skarbowych skutecznie powstrzymała wiele osób od złożenia wniosku o kredyt.

P

Poręczenie spłaty kredytu - obecnie student będzie dysponował odrobinę szerszą paletą możliwości pod względem poręczeń spłaty kredytu, jak: poręczenie przez poręczycieli własnych, poręczenie banku BGK, komercyjne poręczenie Towarzystwa Ubezpieczeniowego "CIGNA STU Życie SA.

Pożyczka studencka - różni się od kredytu źródłem pochodzenia kapitału - w przypadku kredytu jest to kapitał bankowy, w przypadku pożyczki pochodziłby bezpośrednio z Funduszu (pochodziłby, gdyż w tym i w najbliższych latach nie planuje się uruchomienia systemu pożyczek ze względu na ograniczone środki budżetowe); pożyczka nie będzie na razie przyznawana jednorazowo (na rok w wysokości 4000 zł).

Preferowane kierunki studiów - teoretycznie chodzi tu o ustalenie takich kierunków studiów, na które będzie w danym momencie największe zapotrzebowanie w gospodarce. W związku z tym będą one miały lepsze warunki spłaty niż pozostałe, co ma być narzędziem przyciągnięcia do studiów na tychże kierunkach.

Prowizja bankowa - w zależności od banku wynosi od 0 do 1% (czyli min 0, a max 4 zł na miesiąc).

Przeznaczenie kredytu - dyspozycja otrzymanymi środkami jest tylko i wyłącznie w gestii studenta, nikt nie pyta, na co rzeczywiście zostały one przeznaczone. Student, który je otrzymał, nie musi w żaden sposób dokumentować swoich wydatków.

R

Rata kredytu - w roku akademickim 1998/1999 wynosi ona maksymalnie 400 zł/miesiąc; student może oczywiście zwracać się z wnioskiem o niższą ratę kredytu, np. w kwocie 200 zł.

Rata spłaty - wynosi około połowy raty kredytu plus kwota odsetek od kredytu, rata spłaty nie może jednak przekroczyć 20% dochodów absolwenta szkoły wyższej spłacającego kredyt - chyba że na jego wniosek.

Rodzina - w celu ustalenia miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie przyjmuje się, iż oprócz studenta i jego rodziców wlicza się także jego współmałżonka, dzieci i rodzeństwo, szczegółowe zasady naliczania dochodu zostały przedstawione w pozycji "Dochód".

T

Terminy:

- a) termin składania wniosków o kredyt mija 15 listopada,
- b) termin przedstawiania właściwemu bankowi, z którym student podpisał umowę o kredytowaniu, zaświadczeń szkoły wyższej potwierdzających, iż jest studentem, mija 31 marca i 31 października każdego roku, terminy te obowiązują także w przypadku studentów, którzy zrezygnowali z korzystania z kredytu w następnych latach studiów.

SPROSTOWANIE

W "Gazecie Politechniki" nr 9-10/99 podano niekompletny skład osobowy przedstawicieli Wydziału Elektrycznego w Senacie Politechniki Rzeszowskiej. Miło mi poinformować Państwa, że również pan **dr hab. inż. Jerzy Lewicki, prof. PRz** jest członkiem Senatu naszej uczelni. Za pomyłkę przepraszam wszystkich zainteresowanych, a szczególnie Pana Profesora.

Przewodnicząca
Uczelnianej Komisji Wyborczej
dr Krystyna Chłędowska

U

Umorzenia:

- a) studentowi, który ukończył studia w grupie 5% najlepszych absolwentów swojej uczelni, umarza się 20% kredytu; umorzenia, na wniosek kredytobiorcy potwierdzony przez dziekana, dokonuje właściwy bank; natomiast sposób wyłaniania wymienionych 5% ustala rektor w porozumieniu z samorządem studenckim;
- b) w przypadku udokumentowanej trwałej niezdolności do pracy kredyt może być umorzony w całości;
- c) w przypadku trudnej sytuacji życiowej kredytobiorcy kredyt może być, na jego wniosek, częściowo umorzony.

W

Wniosek - formularz ustalony przez bank zawierający dane osobowe (np. imię i nazwisko lub numer PESEL czy też miejsce i datę urodzenia), dane dotyczące studiów (np. kierunek studiów), a także dane wymagane przez bank w celu ustalenia zdolności kredytowej i zagwarantowania spłaty kredytu (np. posiadane nieruchomości, samochód, lokaty bankowe); wniosek można złożyć w miejscu zamieszkania lub studiowania (sugerowana ta pierwsza możliwość).

Z

Zawieszenie wypłaty raty kredytu:

- a) może nastąpić w każdym momencie na wniosek studenta (kredytobiorcy);
- b) następuje w przypadku urlopu dziekańskiego - aż do powrotu na studia;
- c) następuje w przypadku nieprzedstawienia bankowi zaświadczenia z uczelni, jeśli zaświadczenie zostanie przedstawione w terminie późniejszym - wypłaty zostają wznowione (ale student traci na tym, gdyż przez ten czas wypłaty były zawieszane).

Zaświadczenie - ze szkoły wyższej, stwierdzające fakt bycia studentem i uzyskiwania wpisów na kolejne semestry (lata) studiów.

Zdolność kredytowa - jest to wskaźnik obliczany przez bank, którego celem jest określenie, jakimi możliwościami będzie dysponował student.

Ż

Żyrant (poręczyciel) - osoba, której dochody stanowią zagwarantowanie spłaty kredytu.

Robert Kempa
Daniel Kozdęba

Ruszajmy się

Sport Akademicki

Tenis stołowy i piłka siatkowa

W październiku br. wystartowały w rozgrywkach lig państwowych nasze zespoły tenisa stołowego i siatkówki mężczyzn. Tenisiści AZS Politechniki Rzeszowskiej biorą udział w rozgrywkach II ligi z szansą zdobycia miejsca w ścisłej czołówce. Siatkarze wystartowali w rozgrywkach III ligi z wysokiego pułapu, wygrywając na inauguracji ze zdecydowanym faworytem MKS MOS Rafineria Jasło na jego boisku 3 : 2.

Halowa liga piłki nożnej

Klub Uczelniany AZS już po raz 13 organizuje największą ligę halową w Polsce - 80 drużyn. Liga cieszy się niesłabnącą popularnością. W tym roku rozgrywki rozpoczną się od początku listopada i zakończą w połowie marca. Drużyny rywalizują w czterech klasach (Ekstraklasa, I liga, II liga A i B, III liga A, B, C, D). Następnie 32 najlepsze zespoły (wyłonione z poszczególnych lig według specjalnego klucza) będą walczyć w Pucharze Ligi. Zwycięska drużyna otrzyma Puchar Rektora PRz oraz główną nagrodę w wysokości 1000 zł ufundowaną przez KU AZS. Pucharu broni zespół "Duel", który rok temu w finale pokonał reprezentację Filii UMCS w Rzeszowie 3:2. Organizatorzy serdecznie zapraszają na mecze do hali sportowej PRz. Wyniki będą zamieszczane na bieżąco w prasie regionalnej oraz na stronie internetowej Politechniki Rzeszowskiej.

Puchar w halowej piłce nożnej

Klub Uczelniany AZS rozpoczął nowy rok akademicki od zorganizowania turnieju w halowej piłce nożnej o Puchar Kierownika Studium Wychowania Fizycznego i Sportu PRz.

Do rywalizacji według systemu pucharowego (przeegrany odpada) przystąpiły 24 zespoły.

Pucharu broni zespół "Elektropol", który w poprzednim roku w finale wygrał z "Polmosem" 6:5. Organizatorzy, oprócz nagród rzeczowych dla najlepszych, wyróżnią jedną z drużyn zaproszeniem do II ligi w rozgrywkach halowej ligi piłki nożnej.

Z ostatniej chwili

Pragniemy poinformować miłośników sportu, a zarazem Akademickiego Związku Sportowego Politechniki Rzeszowskiej, że o wszystkich imprezach sportowych w naszej uczelni można się dowiedzieć na stronie internetowej Politechniki Rzeszowskiej.

www.prz.rzeszow.pl/samorzad/azs.htm

Stanisław Kołodziej

Teksty nadesłali:

Dorota Dec
Studentka III ZD

prof. dr hab. inż. Henryk Galina
Kierownik Katedry Technologii i Materiałoznawstwa Chemicznego WCh

Marcin Gębarowski
Student IV ZD

Robert Kempa
Student Akademii Ekonomicznej w Poznaniu

mgr Stanisław Kołodziej
Stadium Wychowania Fizycznego i Sportu

prof. dr hab. Stanisław Kopacz
Kierownik Katedry Chemii Nieorganicznej i Analitycznej WCh

mgr inż. Alina Kościółek-Rusin
Kierownik Artystyczny i Choreograf Zespołu Pieśni i Tańca "Potoniny"

Daniel Kozdęba
Student V MDZ

prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś
Katedra Konstrukcji Budowlanych WBilS

prof. zw. dr inż. Kazimierz E. Oczkoś
Kierownik Katedry Techniki Wytwarzania i Automatyki WBilM

mgr Marta Olejnik
Główny Specjalista ds. Organizacji Sekretarz Rektora

dr hab. inż. Jerzy Potencki, prof. PRz
Prorektor ds. Nauczania

mgr inż. Dariusz Sobala
Katedra Mostów WBilS

mgr inż. Bronisław Świder
Kierownik Samodzielnej Sekcji Rozwoju Kadry Naukowej

mgr Urszula Tobiasz
Biblioteka Główna PRz

dr hab. inż. Łukasz N. Węsierski, prof. PRz

Kierownik Zakładu Mechaniki Płynów i Aerodynamiki WBilM

mgr Anna Worosz
Biuro Rektora

mgr Agnieszka Zych
Biblioteka Główna PRz

Gazeta Politechniki

Zespół redakcyjny

Ewa Dziuban
Cecylia Heneczowska
Jadwiga Kaleta
Marta Olejnik (redaktor naczelny)
Joanna Rysz
Jarosław Sęp
Hanna Sommer
Bronisław Świder

Adiustacja językowa i łamanie

Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej

Adres Redakcji

Politechnika Rzeszowska
ul. W. Pola 2, bud. A
pok. 105, tel. 85-412-60

Wydawca

Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza 35-959 Rzeszów ul. W. Pola 2

Druk

Zakład Poligrafii PRz
zam. 87/99

ISSN 1232-7832

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i opracowywania artykułów oraz zmiany ich tytułów

Nakład 450 egz.

Cena 1,50 zł